

19.11.2014

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys –hankkeen esiselvitysraportin luonnos

Asiakirjan nimeke	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys -hankkeen esiselvitysraportti		
Hanke	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys	HAREnro	VM014:00/2014
Asianumero			
Asiakirjan tyyppi	Raportti		
Aloitettu, pvm	11.9.2014		
Päivitetty, pvm	19.11.2014 (luonnos)		
Laatija	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys -hanke		
Tila	Luonnos		
Versio	0.24		
Luottamuksellisuus	Julkinen		
Tarkastanut	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys – hankkeen hankeryhmä	pvm 19.11.2014	
Hyväksynyt			pvm
Jakelu	Julkaistaan Haressa hyväksymisen jälkeen		
Tiedoksi			

Versiohistoria

Versio	Pvm	Laatija	Muutokset
0.1	7.8.2014	Jaana Koivunen	VM:n asiakirjapohjaan istutettu JHS 172-sisältö, johon viety ohjetekstejä JHS-suosituksista. Merkitty Goforen osuudet.
0.11	22.9.2014	Tero Meltti	Nykytilakuvausta
0.12	7.11.2014	Jaana Koivunen	
0.13	7.11.2014	Tero Meltti	Johdanto, nykytila, vaihtoehtojen vertailu
0.14	11.11.2014	Jaana Koivunen	Kpl 1.3, kpl 2 taulukko, kpl 5. Kpl 7 ja 8 alustavia sisältöjä. Stilisoitu ulkoasua ja työstetty kuva- ja taulukko
0.15	11.11.2014	TM	nykytila
0.16	11.11.2014	JK	Kpl kpl 5.7, 5.7.1
0.17	12.11.2014	TM	johdanto, nykytila
0.18	13.11.2014	TM	nykytila, markkinakartoitus
0.19	13.11.2014		mm. kpl 2, taulukko, korjauksia/täydennyksiä kpl 5, kpl 7 ja 8
0.2	14.11.2014	TM	1-4 editointi, lukujen 1 ja 5 yhteensovittaminen, luku 7
0.21	14.11.2014	JK	Kpl 7, alustava kpl 5.6 (laatutavoitteet), kpl 5.5.2 (kustannukset)
0.22	17.11.2014	LL	Konversiosuunnitelmataulukko
0.23	17.11.2014	JK	tivi-luonnealalyysiehdotus kpl 8.2.1. Kpl 5.6: lisätty www-tilastot. Kpl 7, täsmennyksiä, uudet kuvat. Kpl 5.5.2, kustannukset, luonnos
0.24	17.11.2014	TM	luvut 5 ja 8, täsmennyksiä
0.25	19.11.2014	hankeryhmä	kokonaisuuden katselmointi

Liitteet

Nro	Asiakirja	Versio	Laatija
1	Valtioneuvoston hanketiedon kohdearkkitehtuuri liitteineen <ul style="list-style-type: none"> – Liite 1, KA-taulukot – Liite 2, Hallitusohjelman ja strategisen suunnitelman seuranta-prosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta –prosessikuvaus – Liite 3, Hallitusohjelman ja strategisen suunnitelman seuranta-prosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta –prosessikaavio – Liite 4, Säädösvalmisteluprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta –prosessikuvaus – Liite 5, Säädösvalmisteluprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta -prosessikaavio – Liite 6, Hanketietojärjestelmän yleinen hankeprosessi –prosessikuvaus – Liite 7, Hanketietojärjestelmän yleinen hankeprosessi –prosessikaavio – Liite 8, Valtioneuvoston toimielinprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta –prosessikuvaus – Liite 9, Valtioneuvoston toimielinprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta -prosessikaavio – Liite 10, Toimeenpanon yleinen valmisteluvaihe 		Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys -hanke
2	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksen sanasto		
3	Valtioneuvoston hanketiedon vaatimusmäärittelydokumentaatio: <ul style="list-style-type: none"> • käytötapaukset • toiminnalliset vaatimukset (ei sisällytetty marraskuun 2014 lausuntomenettelyversioon) • ei-toiminnalliset vaatimukset (ei sisällytetty marraskuun 2014 lausuntomenettelyversioon) 		
4	Protomalli hanketietojärjestelmästä: Promallin osoite ja kirjautuminen Valtioneuvoston hanketiedon uudistaminen Otakantaa.fi:ssä, https://www.otakantaa.fi/fi-FI/Selaa_hankkeita/Valtioneuvoston_hanketiedon_uudistaminen		
	Alustava hankesuunnitelma /(ei sisällytetty marraskuun 2014 lausuntomenettelyversioon)		
	Alustava palvelunhallintamalli (ei sisällytetty marraskuun 2014 lausuntomenettelyversioon)		
	Kustannus-hyöty-laskelma (ei sisällytetty marraskuun 2014 lausuntomenettelyversioon)		

Viitteet

Nro	Asiakirja	Versio	Laatija
1	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys –hankkeen loppuraportti	(laaditaan joulukuussa)	
2	Valtioneuvoston hanketiedon tarjouspyyntö (ei laiteta viitteeksi...)	(valmistuu joulukuussa)	
3	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksen lausuntoyhteenveto	(laaditaan joulukuussa)	

Kuvat

Kuva 1. ICT-palvelujen kehittämisen vaiheet (JHS 179)10

Kuva 2. Hanketiedon käyttäjien tarpeiden selvittäminen.....	11
Kuva 3. Prototyypin julkinen pääsivu	11
Kuva 4. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käsitelmäli.....	14
Kuva 5. Projekttyhdistyksen tutkimuksen mukaan salkunhallinnan prosessien tukemiseen käytössä olevat IT-järjestelmät (n=81).....	25
Kuva 6. Valtioneuvoston hanketietopalvelun prosessikartta	32
Kuva 7. Valtioneuvoston hanketietopalvelun palvelukerrokset- ja ryhmät	33
Kuva 8. Valtioneuvoston hanketiedon tietojärjestelmäpalvelujen looginen jäsenitys.....	34
Kuva 9. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käyttötapaukset	35
Kuva 10. Valtioneuvoston hanketietopalvelun hyödyt eri näkökulmista	37
Kuva 11. Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys, kehittämisen päävaiheet	52
Kuva 12. Valtioneuvoston hanketiedon ja rinnakkaisten palvelujen kehitys.....	53
Kuva 13. Tivi-projektin luonneanalyysi valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnasta	59

Taulukot

Taulukko 1. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käsitteet	14
Taulukko 2. Haren nykytila 30.10.2014: hankkeiden ja käyttäjien lkm, integraatiot.....	17
Taulukko 3. Laatumittarien tarkastelu JHS 182 liitteen 3 mukaan.....	40
Taulukko 4. Automatisoitavien integraatioiden vaiheistus ja tärkeys	43
Taulukko 5. Hanketietopalvelun hankinnan toteutuksen alustava tavoiteaikataulu	54
Taulukko 6. Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnan alustava riskianalyysi	55

Sisältö

VALTIONEUVOSTON HANKETIEDON ESISELVITYS –HANKKEEN ESISELVITYSRAPORTIN LUONNOS	1
1 JOHDANTO	7
1.1 Esiselvityksen tausta ja tavoitteet	7
1.2 Esiselvityksen aloittamisen edellytysten tarkastelu	9
1.3 Hanketietopalvelun tavoitetilan kohdearkkitehtuuri	12
1.4 Termit ja määritteet	13
2 NYKYTILA	16
2.1 Nykyisen valtioneuvoston hankerekisterin tarkoitus, sisältö ja ylläpitovastuut	16
2.2 Hankerekisterin käyttö vuosina 1998 – 2014	16
2.3 Hanketietoa tuottavien ja hyödyntävien prosessien ja järjestelmien nykytila ministeriöissä	17
2.4 Nykyinen hankerekisteri on teknologian osalta ylittänyt elinkaaren	20
2.5 Nykyiset kustannukset	20
3 KEHITTÄMISVAIHTOEHTOJEN VERTAILU JA VALINTA	21
3.1 Ensimmäinen vaihtoehto	21
3.2 Toinen vaihtoehto	22
3.3 Kolmas vaihtoehto	22
3.4 Yhteenveto vaihtoehtojen vertailusta	23
4 MARKKINAKARTOITUS	23
4.1 Markkinoiden kartoittamisen tulokset	23
4.1.1 Toimittajat ja tuotteet	26
4.1.2 Käynnissä olevat vastaavat hankkeet	26
4.1.3 Nykyisten tai lähiaikoina hankittavien tuotteiden hyödyntäminen	26
4.1.4 Puitesopimukset	27
5 TAVOITERATKAISUN KUVAUS	28
5.1 Tavoitetilan suunnittelun lopputulosten tarkastelu	29
5.2 Tavoitetilan rajaukset ja reunaehdot	29
5.3 Järjestelmän toiminnallisuus	32
5.4 Järjestelmävaatimukset	35
5.5 Tietoturvallisuus	35
5.6 Kustannus- ja hyötyanalyysi	36
5.6.1 Hyödyt	36
5.6.2 Yhteenveto kustannus-hyöty analyysistä	38
5.7 Laatutavoitteet	39
5.8 Integrointi muihin järjestelmiin	42
5.8.1 Konversiosuunnitelma	45

5.9	Palvelun hallintamalli	47
6	VAATIMUSMÄÄRITTELY	50
7	KILPAILUTUKSEN PERUSTEET	50
7.1	Alustava hankinnan kohteen kuvaus	50
7.2	Hankintamalli	53
7.3	Hankinnan ajoitus	54
7.4	Hankinnan organisointi	54
7.5	Hankinnan riskit	55
7.6	Hankinnan rahoitus	55
7.7	Markkinatilanteen selvitys	56
7.8	Tietoturvallisuus	56
7.9	Alustavan määrittelyn hyväksyntä	56
8	JATKOTOIMENPIDE-EHDOTUKSET	57
8.1	Alustava hankesuunnitelma	57
8.1.1	Valtioneuvoston hanketiedon hankintaprojektin luonneanalyysi	58
8.1.	Riskienhallintasuunnitelma	60
8.2.	Päätösesitys jatkotoimenpiteistä	60

1 Johdanto

Valtiovarainministeriö asetti ¹10.2.2014 valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys – hankkeen toimikaudeksi 10.2.2014 – 31.12.2014. Tähän esiselvitysraporttiin on koottu hankkeen työn tulokset.

Asettamis päätöksessä asetettiin hankkeelle seuraavat tehtävät ja tavoitteet:

- 1) Tuotetaan vaihtoehdot hankerekisterin uudistamiselle
- 2) Tuotetaan ohjausryhmän linjausten mukaisen vaihtoehdon esiselvitys
- 3) Tuotetaan tarkoituksenmukaiset vaatimusmäärittelyt sekä kokonaisarkkitehtuurin menetelmän kuvaukset
- 4) Tehdään elinkaarisuunnitelma ja rahoitusmalli
- 5) Suunnitellaan ja vahvistetaan uuden rekisterin hallintamalli, jossa kuvataan rekisterin omistajuus, ohjaus- ja ylläpitovastuut
- 6) Työssä hyödynnetään JHS 171, JHS 172 JHS 173 ja JHS 179 –suosituksia.

Edellä kuvattuja tavoitteita ja tehtäviä on hankkeen aikana laajennettu hankkeen ohjausryhmän päätöksellä seuraavilla kokonaisuuksilla:

- Keväällä 2014 päätettiin toteuttaa uuden järjestelmän toiminnallisuutta kuvaava protomalli.
- Kesäkuussa 2014 päätettiin sisällyttää syksyn esiselvitystä tukevan konsultoinnin hankintaan optiona myös Haren korvaavan ratkaisun tarjouspyynnön osuus.
- Syyskuussa 2014 päätettiin sisällyttää esiselvityksen tehtäviin tarjouspyynnön tuottaminen jo vuoden 2014 aikana.

Valtioneuvostolla tarkoitetaan tässä esiselvityksessä valtioneuvoston yleisistunnon ja kahdentoista ministeriön muodostamaa päätöksentekokokonaisuutta.

1.1 Esiselvityksen tausta ja tavoitteet

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityshankkeessa on toteutettu tämä esiselvitys valtioneuvoston hankerekisterin (Hare) uudistamisesta ja nykyisen Haren korvaavasta ratkaisusta. Nykyinen hankerekisteri on otettu käyttöön vuoden 1998 alussa ja se on elinkaarensa päässä teknologian, käytettävyyden ja saatavuuden osalta.

Tavoitteena on, että esiselvityksen perusteella nykyisen hankerekisterin korvaava kokonaan uusi ratkaisu toteutetaan vuoden 2015 aikana. Vuosi 2015 on viimeinen ajankohta, jolloin nykyinen hankerekisteri on mahdollista korvata uudella vähintään saman tietosivallisuuden ja toiminnallisuudet sisältävällä ratkaisulla.

Tässä esiselvityksessä kuvattu tavoitetilä on kattavin ja tuorein käytettävissä oleva näkemys valtioneuvoston hanketiedon tavoitetilästä. Uusi ratkaisu tulee perustumaan tähän esiselvitykseen sekä hanketiedon kohdearkkitehtuuriin.

Hanketieto liittyy kiinteästi valtioneuvoston ja ministeriöiden sekä laajemmin koko julkishallinnon toimintaan. Nykyinen valtioneuvoston hankerekisteri on eduskunnan ja ministeriöiden julkinen verkkopalvelu. Rekisterin tarkoituksena on ollut lisätä hallinnon avoimuutta ja toteuttaa julkisuuslain vaatimuksia tiedonsaannin ja hyvän tiedonhallinnan

¹ Asettamis päätös <http://www.hare.vn.fi/upload/Asiakirjat/20089/28797315905565.PDF>

edistämiseksi. Palveluun on ollut tarkoitus sisällyttää tiedot kaikista säädösvalmistelu-hankkeista, eri asioita koskevista uudistamis- ja kehittämishankkeista, hankkeiden organisointi (mm. ohjaus-, projekti- ja muut ryhmät) sekä myös säädöksiin perustuva pysyvää tehtävää asetettujen elinten kokoonpanot. Hankerekisterin käyttö on viidessätoista vuodessa lisääntynyt merkittävästi.

Valtioneuvoston hankkeisiin, toimielimiin ja muihin merkittäviin valmistelussa oleviin asioihin liittyvää tietoa halutaan käyttää erilaisiin tarkoituksiin yhä enemmän. Kuitenkin tieto on vaikeasti löydettävissä ja sen jatkoehdyntäminen on erittäin hankalaa. Lisäksi nykyisessä Haressa julkaistu tieto on epäyhtenäistä, sillä kukin ministeriö on tulkinut omista lähtökohdista käsin sen, mitä tietoa palveluun sisällytetään. Osa ministeriöistä vie kaikki tiedot Haren. Toiset ministeriöt eivät käytä samassa laajuudessa yhteiseksi tarkoitettua rekisteriä. Haresta löytyvä tieto toistuu myös muissa tietojärjestelmissä ja käyttäjät joutuvat tekemään paljon käsityötä tiedon ylläpitämiseksi.

Haren uudistamiseksi on viimeisen seitsemän vuoden aikana tehty useita selvityksiä ja ehdotuksia², jotka eivät ole kuitenkaan aikanaan johtaneet korvaavan ratkaisun toteutukseen. Aiemmat selvitykset ja ehdotukset on huomioitu tässä esiselvityksessä.

Vuonna 2009 Valtioneuvoston hanketyön tietojärjestelmätuen kehittäminen – valtioneuvoston hankerekisterin (Hare) uudistaminen –hankkeen tulokset ja johtopäätökset ovat edelleen relevantteja. Vuoden 2009 esiselvityksen tulokset ja johtopäätökset:

- Hare on ainoa valtioneuvoston tietojärjestelmä, jossa ovat kaikkien ministeriöiden hankkeet kootusti, yhdenmukaisesti esitettyinä.
- Hare ei ole ainoastaan hankerekisteri, huolimatta järjestelmän nimestä: neuvottelukuntien ja työryhmien kokoonpanot eivät ole hankkeita, mutta niiden jäsenyys-tietojen julkistamista Haressa on pidetty tarkoituksenmukaisena.
- Nykyinen hankerekisteri ei mahdollista valmisteltavien asioiden seuraamista ministeriöiden, eduskunnan ja kansalaisyhteiskunnan edellyttämällä tavalla.
- Harea ei ole käytetty hallitusohjelman toteuttamisen seurannan välineenä (Hares-sa on käytettävissä hallitusohjelman seurantaraportti, joka ei nykyisellään vastaa hallitusohjelman seurannasta vastaavien (VNK) tarpeita).
- Harea käytetään lainvalmistelun kehittämisohjelman seurannan välineenä. Seuranta tapahtuu Haren lainsäädäntöraportin (Lainsäädäntösuunnitelman seurantaraportti) avulla.
- Prosessien omistajuudet, joita Haren edellytetään tukevan, on ratkaistava valtioneuvoston johdon tasolla. Prosessin omistaja vastaa prosessista ja toimintatavasta, jolla tiedot saadaan tietojärjestelmään.
- Tunnistettiin valtioneuvoston kokonaisarkkitehtuuri (toiminta-, informaatio- ja järjestelmäarkkitehtuuri) -selvitystarve nykyisten tietojärjestelmien (ministeriöiden ja eduskunnan asianhallintajärjestelmät, Eutori, Hare, PTJ, Senaattori, työryhmytön tukijärjestelmät) välisen työnjaon ja yhteentoimivuuden aikaan saamiseksi.

Vuonna 2009 esitettiin, että:

1. Käynnistetään valtioneuvoston (ministeriöt) asioiden seurannan järjestelmän, Haren uuden konseptin kehittäminen osana valtioneuvoston kokonaisarkkiteh-

² Valtioneuvoston hanketyön tietojärjestelmätuen kehittäminen – valtioneuvoston hankerekisterin (HARE) uudistaminen –hanke, (valtiovarainministeriö) v. 2008-2009, Hare n:ro VM086:00/2008, HARE tuunaus v. 2009, (VALTTI), Ehdotus julkisen hallinnon yhteisestä hankerekisteristä (JURE), (valtiovarainministeriö/JulkICT) v. 2010, Valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan raportoinnin kehittäminen, (valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö), v. 2012

- tuuria. Järjestelmä sisältäisi laajasti yhteiskunnallisesti merkittävät asiat, joita valtioneuvostotasolla halutaan seurata ja joista halutaan tiedottaa
2. Nykyistä Harea kehitetään ja ministeriöt tehostavat sen käyttöä, kunnes uusi järjestelmä saadaan käyttöön. Haren nykyistä versiota kehitetään tarkentuvilla toiminnallisuuksilla, jotka parantavat nykyisen Haren käytettävyyttä
 3. Haren omistajuuden siirtämistä valtioneuvoston kansliaan.

Vuoden 2009 esityksistä toteutettiin ainoastaan osittain kohta 2: olemassa olevaan hanke-rekisteriin tuotiin joitain lisäominaisuuksia.

1.2 Esiselvityksen aloittamisen edellytysten tarkastelu

Nyt käynnissä oleva esiselvitys aloitettiin, sillä valtiovarainministeriössä havaittiin, että nykyinen Hare on teknologialtaan, käytettävyydeltä ja tiedon saatavuuden osalta niin vanhentunut, ettei sen voida olettaa toimivan enää vuosia. Vuosi 2014 oli viimeinen ajankohta, jolloin uuden ratkaisun suunnittelu eri käyttäjien tarpeista oli mahdollista.

ICT-palvelujen kehittäminen: esiselvitys –suosituksen (JHS 172) mukaan edellytyksenä esiselvityksen aloittamiselle ovat seuraavat jo valmistuneet kehittämisen vaiheet tai tuotokset:

- 1) JHS 171 ICT-palvelujen kehittäminen: Kehittämiskohteiden tunnistaminen -suosituksen eri vaiheet on suoritettu ja ko. vaiheessa toteutettavat dokumentit ovat käytettävissä.
- 2) Valmisteluvaiheessa on kerätty ja analysoitu eri tahojen tarpeet ja ne on hyväksytty johtotasolla.
- 3) Esiselvityksen kokonaisuus on määritelty ja rajattu.
- 4) Tulevan järjestelmän omistajuus on selvitetty.
- 5) Strategisten ja muiden tavoitteiden mukaisuus on tarkistettu.

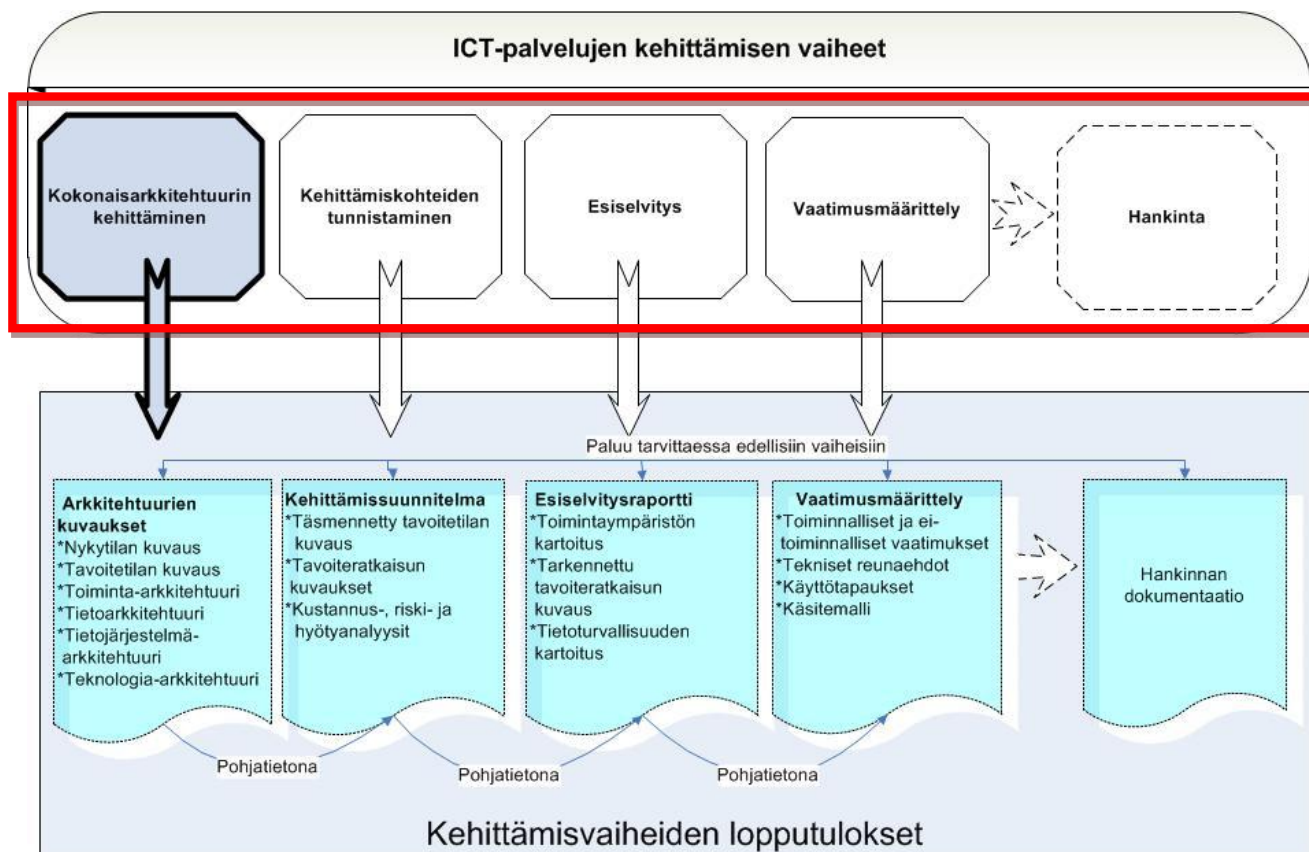
Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys –hanke ei ole saanut em. tuotoksia valmiina käyttöönsä, vaan ne on tuotettu hankkeen aikana. Esiselvitys on siten ollut rajaukseltaan laaja.

JHS 172 -suosituksessa todetaan edelleen, että vähintään seuraavien dokumenttien tulisi olla käytettävissä ennen esiselvityksen käynnistämistä: organisaation strategia, palvelukuvaukset, palveluihin liittyvät (niitä tuottavat tai mahdollistavat) tietojärjestelmät, toimintamallit ja organisaatiot, prosessien kuvaukset (nykytila ja tavoitetila), prosessien analysointien tulokset, riskianalyysi, järjestelmä- ja arkkitehtuurikuvaukset, arkkitehtuurien mahdolliset kehittämistarpeet, selvitykset taloudellisista tunnusluvuista, analyysien tuloksena syntyneet ja/tai tiedossa olevat priorisoidut nykyjärjestelmän ja nykytoiminnan kehittämistarpeet sekä kehittämissuunnitelma.

Nämä esiselvitystä edeltävät tuotokset eivät suurelta osin ole hanketta aloitettaessa olleet kootusti käytettävissä. Hankkeessa on koottu esiselvityksen edellytyksenä olevia tuotoksia ja jalostettu niitä. Osa tuotoksista on luotu hankkeen aikana. Erilaisten toimijoiden ja nykyisten ratkaisujen määrä esiselvityksessä on suuri.

Esiselvitys on rajaukseltaan ollut epätyypillisen laaja. Esiselvitys on kattanut kaikki kuvassa 1 esitetyt laatikolla merkittyjen, yleensä erillisinä hankkeina toteutettavaksi suositeltavat vaiheet.

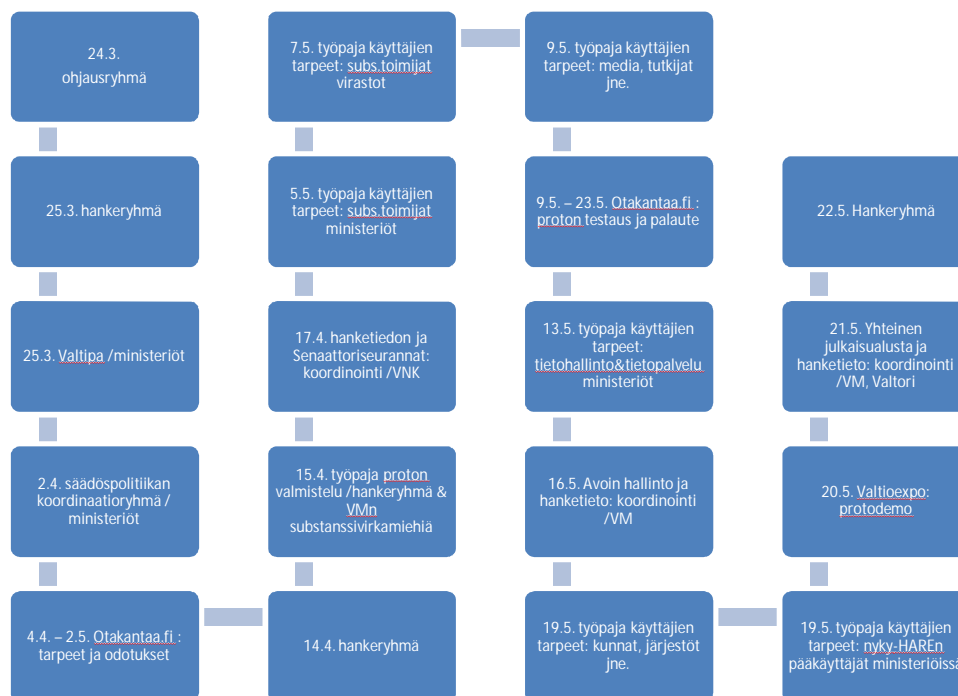
Kuva 1. ICT-palvelujen kehittämisen vaiheet (JHS 179)

Esiselvityksen laajuuden takia esiselvityksen toteutus suunniteltiin vaiheittaiseksi ja tuotosorientoituneeksi. Hanketiedon käyttäjien tarpeet tunnistettiin varhaisessa vaiheessa ja toteutusta tarkennettiin tarpeiden ja päätettyjen rajausten mukaisesti.

Keväällä 2014 tunnistettiin laajasti hanketiedon käyttäjät, käyttäjien tarpeet ja tärkeimmät käyttötapaukset. Hanketiedon uudistamiseen liittyen huhti-toukokuussa toteutettiin useita työpajoja ja muita kuulemistilaisuuksia (yhteensä 11 kpl, osallistujia n. 100). Tilaisuuksissa hahmotettiin eri käyttäjäryhmien tarpeita ja odotuksia hanketiedon uudistamiselle. Työpajojen rinnalla kehittämiseen on ollut mahdollista osallistua Otakantaa.fi:n kautta. Valmistelussa tunnistettiin muun muassa hanketiedon käyttäjäryhmät, käyttötapaukset ja tärkeimmät esiselvitettävät asiat.

Kuva 2. Hanketiedon käyttäjien tarpeiden selvittäminen

Käyttäjien tarpeita havainnollistettiin ja varmistettiin toteuttamalla toiminnallinen käyttöliittymäprototyyppi. Prototyyppi on ollut avoimessa kokeilussa valtioneuvostoyhteisössä, kohdennetuissa työpajoissa sekä otakantaa.fi -palvelussa.

Kuva 3. Prototyypin julkinen pääsivu

Hanketieto Hae hanketta... Tarkennettu haku Valitse kieli

Näytä kaikki Suunnitteilla Toteutuksessa Päättyneet Aihealueet Asettajat Raportit

Liity postituslistalle

Suunnitteilla	Toteutuksessa	Päättyneet
<p>TEM035:00/2014 Siviilipalvelurekisterin ylläpito- ja kehittämisryhmä Lisätty 26.3.2014</p> <p>VM045:00/2014 Kuntatalouden ohjauksen tarvitsemien tietojen ja laskentamallien kehittämistä valmisteleva työryhmä Lisätty 11.4.2014</p> <p>OM010:00/2014 Lahjusrikoksia koskevien säännösten muutostarpeita selvittävä työryhmä Lisätty 25.4.2014</p> <p>VM153:00/2013 Tilastoalan EIL-asioiden</p>	<p>STM060:00/2014 Laki kuntouttavan työtoiminnan lain muuttamisesta, hallituksen esityksen valmistelu Aloitettu 24.4.2014</p> <p>MMM016:00/2014 Maastotietojärjestelmä 2030 -selvitys Aloitettu 28.4.2014</p> <p>OKM049:00/2014 Lukiokoulutuksen rahoituksen yhteistyöryhmä Aloitettu 22.4.2014</p> <p>TEM031:00/2014 Hallituksen esitys laiksi kaivoslain 169 §:n muuttamisesta</p>	<p>STM036:00/2014 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen parlamentaarisen ohjausryhmän työtä tukeva asiantuntijaryhmä Päättynyt 11.4.2014</p> <p>VM041:00/2014 Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen neuvottelukunta Päättynyt 5.5.2014</p> <p>SM012:00/2014 Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen Päättynyt 17.4.2014</p> <p>VM017:00/2014 Valtion päätöksentekijäryhmä</p>

Viikon katsotuimmat STM036:00/2014

Viimeisimmät tiedotteet STM036:00/2014

Prototyypin on mahdollista tutustua www-osoitteessa:

<https://demo3.leonidasoy.fi/hare/index.html> (tunnus: valtori salasana: hanke2014)

Hanketiedon esiselvitys –hankkeen ohjausryhmä päätti kesäkuussa 2014 käynnistää varsinaisen esiselvityksen toteutuksen, sillä esiselvityksen toteutuksen edellytykset olivat ilmeiset.

Ohjausryhmä täsmensi samassa yhteydessä esiselvitettävän ratkaisun tavoitetilan rajauksia. Esiselvitettäväksi tietosisällöksi linjattiin (valtioneuvoston) yleisesti merkittävät asiat, joita halutaan seurata (säädosvalmistelu, hallitusohjelman toimeenpanon seuranta, kaikki HE:t, merkittävät ohjelmat ja hankkeet, erilaiset toimielimet). Organisatorisena rajuksena ministeriöt, mutta uuden ratkaisun tulee olla laajennettavissa koko valtionhallintoon ja julkishallintoon. Keskeiset käyttäjäryhmät ovat hallinnon sisäisinä käyttäjäryhminä hankkeissa toimivat, hankkeita tukevat ja muut. Ulkoisiksi käyttäjäryhmiksi määritettiin hanketiedon etsijät, tiedon hyödyntäjät ja tiedon tuottajat. Esiselvitettävän ratkaisun prosessirajaukset: hankeprosessi valmisteluvaiheesta seurantavaiheeseen, toimieliimen asettaminen valmistelusta toteutukseen.

Ohjausryhmä päätti esiselvitettävän ratkaisun tavoitetilan arkkitehtuurirajauksiksi ja –linjauksiksi, että:

- Uusi ratkaisu tuottaa hankkeille uniikin tunnisteen.
- Uusi ratkaisu kokoaa ja julkaisee eri järjestelmissä tuotettua hanketietoa ja tarvittaessa tarjoaa paikan tuottaa ja ylläpitää edellisiä täydentävää hanketiedon masterdataa.
- Hanketietoa on oltava mahdollista siirtää olemassa olevista järjestelmistä ja tarvittaessa tuottaa uudessa palvelussa.
- Tietoarkkitehtuurissa on hyödynnettävä kansainvälisesti tai kansallisesti yhtenäistettyjä malleja, muuten on tuotettava kansallisesti toimivia ratkaisuja.
- Sanastona on käytettävä ISO/SFS-standardien mukaista sanastoa, huolehtien JUHO-ontologia (<http://onki.fi/fi/>) ja JHS-sanasto (jhsmeta.fi) harmonisoinnista.
- Uuden ratkaisun rajapinta on avoin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kaikkien hyödynnettävissä.

1.3 Hanketietopalvelun tavoitetilan kohdearkkitehtuuri

Esiselvityksen perustaksi toteutettiin syksyn 2014 aikana hanketiedon kohdearkkitehtuurin kuvaus kokonaisarkkitehtuurimenetelmällä (liite 1). Hanketiedon kohdearkkitehtuurikuvaus sisältää hanketiedon uuteen ratkaisuun sisältyvien prosessien tavoitetilakuvaukset.

Tavoitetilan kohdearkkitehtuuri kuvaa valtioneuvoston hanketiedon tavoitetilaa n. 5 vuoden kuluttua. Tavoitetilan ratkaisun elinkaaren tavoitellaan olevan vähintään kymmenen vuotta. Tavoitetilassa valtioneuvoston hanketieto kootaan mahdollisimman kattavasti automatisoiduin menettelyin eri lähteistä Valtioneuvoston hanketietopalveluun.

Hanketietopalvelussa on verkkopalvelujen kautta toteutettu käyttöliittymä palvelun kaikille käyttäjäryhmille sekä erillinen hanketiedon ylläpitokäyttöliittymä tiedon ylläpitäjille.

Valtioneuvoston hanketietopalvelu integroituu osaksi valtionhallinnon ja valtioneuvoston yhteisten järjestelmien muodostamaa kokonaisuutta. Valtion julkaisualusta-palvelu (YJA) on merkittävässä roolissa hanketiedon esityskerroksena tiedon hyödyntäjille. Siir-

tymävaiheessa, ennen valtioneuvoston yhteisen asianhallintaratkaisun käyttöönottoa, pyritään toteuttamaan asianhallintarajapinnat vähintään nykyisellä tasolla.

Tavoitteena on avoimen hallinnon palvelu, joka toteuttaa julkisuuslain vaatimuksia tiedonsaannin ja hyvän tiedonhallinnan edistämiseksi. Valtioneuvoston hanketietopalvelu kokoaa julkisen hanketiedon valtioneuvoston merkittävistä asioista (hallitusohjelman toteuttamisen seurannan, ohjelmat, lainsäädäntöhankkeet, projektit, muut toimenpiteet, toimielimet, strategiat) laadultaan ja kattavuudeltaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Hanketieto on samansisältöisenä kaikkien kohderyhmien käytettävissä käyttäjäystävällisen käyttöliittymän ja avointen rajapintojen kautta. Ministeriöiden hanketietoon liittyvät toimintatavat ja –prosessit ovat yhtenäisiä.

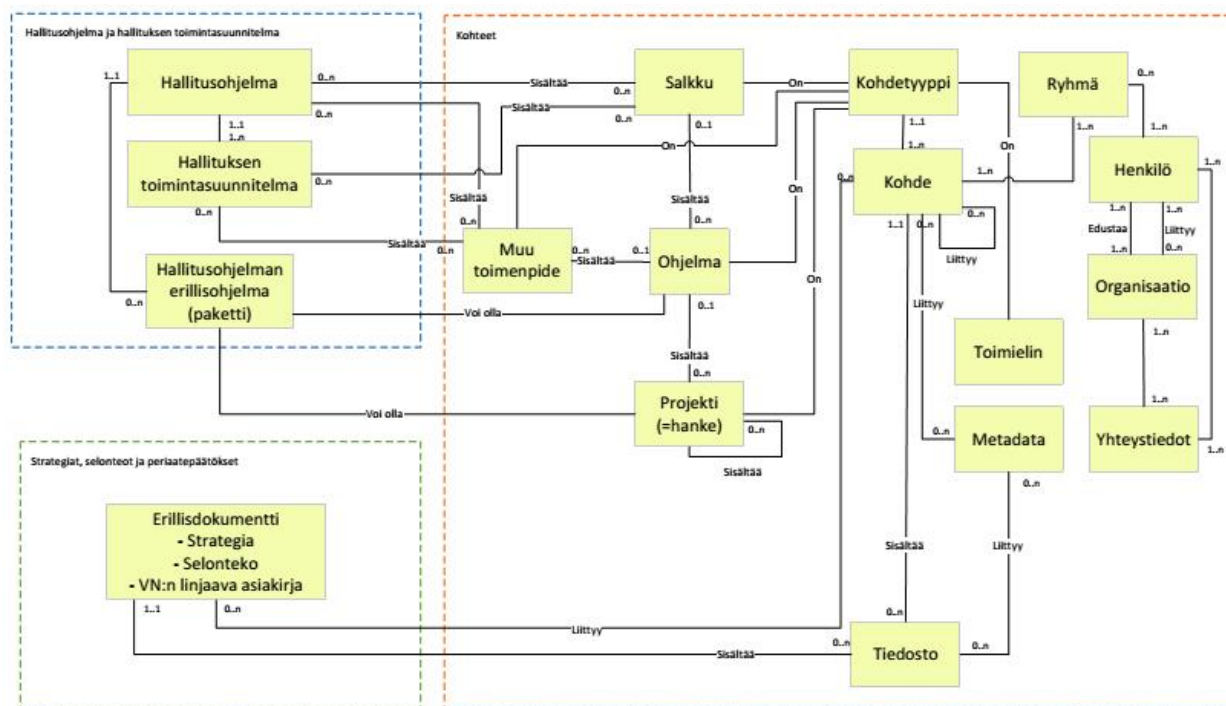
1.4 Termit ja määritteet

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitykseen liittyviä käsitteitä on määritelty tarkemmin liitteenä olevassa sanastossa (liite 2) sekä kohdearkkitehtuuridokumentissa käsitemallin (luku 5.1) yhteydessä.

Hanketiedossa ei ole yksittäistä organisaatiota, jonka käsitteitä kuvata, vaan usea organisaatio hyödyntää sitä hanketietojen esittämiseen. Hanketiedon käsitemalli jakaantuu kolmeen pääalueeseen: Kohteiden, hallitusohjelman ja strategisen suunnitelman sekä hallituksen strategioiden, selontekojen ja periaatepäätösten osa-alueisiin. Vaikka osa-alueet muodostavat käsitteellisiä yhtymäkohtia, toiminnallisesti kaksi jälkimmäistä poikkeavat merkittävästi kohteiden osa-alueesta.

Valtioneuvoston hanketietopalvelun käsitemallissa on hyödynnetty erityisesti projektihallinnan kansainvälistä standardia (ISO 21500:2012) ja projektihallinnan järjestön (Project Management Institute, PMI) standardiin vertautuvaa tietoperustan kuvausta (Project Management Book of Knowledge, PMBOK).

Valtioneuvoston hanketietopalvelun esittämisen keskeisimmät käsitteet muodostavat seuraavan käsitemallin:

Kuva 4. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käsitelmä

Valtioneuvoston hanketietopalvelussa kohde on hanketiedon keskeisin käsite, mikä ilmenee salkkuna, ohjelmalla, projektina, toimielimenä tai muuna toimenpiteenä. Lähes kaikki hanketiedon käsitteet liittyvät suoraan tai toisen käsitteen kautta kohteeseen, joka koostaa esitettävän tiedon. Metadata on myös keskeinen käsite hanketiedossa: se luokittelee kohteita siten täydentäen sen tietoja. Metadata perusteella mahdollistetaan hanketietojen monipuolinen jatkokäsittely.

Käsitteet on kuvattu tarkemmin seuraavassa taulukossa:

Taulukko 1. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käsitteet

Käsite	Määritelmä / kuvaus
Kohteet	
Salkku	Sisältää ohjelmia, projekteja ja muita toimia. On samalla ylätaso ohjelmille, projekteille.
Ohjelma	Ohjelma on joukko toisiinsa liittyviä projekteja ja muita toimenpiteitä, joita johdetaan koordinoitusti pyrkimyksenä saavuttaa sellaisia hyötyjä ja ohjausta, joita ei pystytä saavuttamaan erillisillä projekteilla.
Projekti (=Hanke)	- kertaluonteinen työ, joka tehdään ainutkertaisen tuotteen, palvelun tai tuloksen aikaansaamiseksi. Projekti on linjaorganisaatiosta erillään tehtävä työ ja sitä johtaa projektiin erikseen nimetty projektipäällikkö ja toteuttaa erikseen nimetty ryhmä henkilöitä. Projektilla on määritelty aika- ja kustannustavoite. - asetettuihin tavoitteisiin pyrkivä kertaluonteinen tehtäväkokoisuus, joka on ajallisesti ja voimavaroiltaan rajattu ja joka toteutetaan tätä varten luodun määräaikaisten organisaation avulla.

Toimielin	<p>Toimielin on julkisyhteisön perustama ryhmä, jolla on yksi tai useampi tehtävä suoritettavanaan. Toimielimiä on kahta päätyyppiä. Ensinnäkin on ryhmiä, jotka toimivat jonkin tehtävän tai asian valmistelueliminä. Tällaisissa ryhmissä korostuu ryhmän jäsenten asiantuntemus sekä mahdollisuus käyttää työaika-resurssia työhön. Toiseksi ovat ryhmät, jotka toimivat jonkin asian vuorovaikutuksellisenä ja yhteistyön foorumina. Tällaisissa ryhmissä korostuu ryhmän jäsenten laajapohjaisuus, edustuksellisuus ja erilaisten intressien huomioonottaminen kokoonpanossa.</p> <p>Toimielimellä on yleensä sen toimintaa johtava henkilö ja toimielin on vastuussa sen nimittävälle taholle, joka puolestaan toimii virkavastuussa.</p> <p>Toimielimistä voidaan säätää laissa tai asetuksessa. Toimielimet tuottavat selvityksiä ja raportteja omalta erityisalaltaan tai ne käsittelevät jotain yksittäistä asiaa.</p>
Muu toimenpide	Ohjelmaan sisältyvä muu toimenpide. Hallitusohjelmasta tai muusta politiikkalinjauksesta syntyvä toimenpide, mikä ei muodostu projektiksi, mutta on tarpeen esittää hanketietojärjestelmässä seurattavana asiana.
Kohde	Hanketiedon perusyksikkö, mikä sisältää valtaosan hanketiedon seurattavaa kohdetta kuvailevasta tiedoista.
Kohdetyyppi	Kohteen ilmenemismuoto, mikä voi olla salkku, ohjelma, projekti, toimielin tai muu toimenpide.
Ryhmä	Joukko toimijoita, jotka on perusteltu esittää yhdessä. Tällaisia ovat esimerkiksi projektiryhmä ja ohjausryhmä.
Henkilö	Kohteeseen liittyvä henkilö tai organisaatio, esimerkiksi projektipäällikkö tai toimielimen jäsen. Henkilöllä voi olla kahdenlainen suhde organisaatioon: edustaa-suhteessa henkilö toimii organisaation mandaatilla, liittyy-suhteessa henkilö on nimetty itsenäinen asiantuntijana.
Yhteystiedot	Tiedot, minkä perusteella toimijaan voidaan ottaa yhteyttä.
Organisaatio	Tiettyä toimintaa varten perustettu sosiaalinen järjestelmä, jolla on määritellyt tavoitteet ja tarkoituksellisesti luotu rakenne. Henkilö voi toimia organisaationsa edustajana.
Metadata	Metadata on tiedoston tai kohteen kontekstia, sisältöä, rakennetta ja hallintaa kuvaavaa tietoa. Metadata mahdollistaa kohteen ja tiedoston nimeä tai tekstisisältöä jäsenllymmän haun, paikallistamisen ja tunnistamisen. Metadatan perusteella voidaan eriyttää tapoja käsitellä kohdetta ja tiedostoa.
Tiedosto	Tietokoneessa yhdeksi kokonaisuudeksi ymmärrettävä tietojen kokoelma, joka voi sisältää esimerkiksi tekstiä, musiikkia tai videokuvaa.
<u>Hallitusohjelma ja strateginen suunnitelma</u>	
Hallitusohjelma	Hallitusohjelma on hallituksen osallistuvien puolueiden hyväksymä toimintasuunnitelma, jossa on sovittu hallituksen tärkeimmistä tehtävälueista.
Hallituksen toimintasuunnitelma	Hallitusohjelman strateginen toimeenpanosuunnitelma, joka konkretisoi hallitusohjelmaa esittämällä tarkemmin strategiset painopistealueet sekä niihin suunnitellut toimenpiteet.
Hallitusohjelman erillishjelma (paketti)	Hallituksen erikseen toteutettavaksi päättämä ohjelma, mikä voi ilmetä ohjelmalla tai projektina. Erillishjelmiä perustetaan yleensä hallitusohjelman laatimisen yhteydessä, mutta ei ole estettä sille, että perustettaisiin muussakin yhteydessä.
<u>Hallituksen strategiat, selonteot ja periaatepäätökset</u>	

Erillisdokumentti	Valtioneuvoston strategia-, selonteko- tai linjaava asiakirja. Esitetään hanketietojärjestelmässä siihen liittyvine metatietoineen ja kuvailevine tietoineen.
--------------------------	---

2 Nykytila

Esiselvityksen nykytilakuvaus perustuu hankerekisterin tavoitellun nykytilan hahmottamiseen, hankerekisterin todennettuun käyttöön vuodesta 1998 alkaen, ministeriöiden nykyisten hanketietoa tuottavien ja hyödyntävien toimintakäytäntöjen sekä tietojärjestelmien selvitykseen sekä tietoon Haren teknologiasta ja kustannuksista.

2.1 Nykyisen valtioneuvoston hankerekisterin tarkoitus, sisältö ja ylläpitovastuut

Valtiovarainministeriön edelleen voimassaolevan määräyksen (VM596/02/02/1999) mukaan valtioneuvoston hankerekisteri (Hare) on eduskunnan ja ministeriöiden julkinen verkkopalvelu. Siihen viedään kaikki hallituksen, eduskunnan ja ministeriöiden asettamat julkiset hankkeet. Sen tarkoituksena on lisätä hallinnon avoimuutta ja toteuttaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, 5. luku) vaatimuksia.

Hankerekisteri on eduskunnan, valtioneuvoston ja ministeriöiden kehittämishankkeita koskeva yhteinen tietojärjestelmä. Hankerekisterin sisällöstä on määrätty, että siihen sisällytetään tiedot säädösvalmisteluhankkeista sekä eri asioita koskevista uudistamis- ja kehittämishankkeista, olivat ne sitten ilman asettamista, virkatyönä tehtävää tai asettamispäätöksellä tehtävää selvitys-, komitea-, toimikunta- tai työryhmätyötä. Myös erilaiset tutkimus- ja selvityshankkeet sisällytetään rekisteriin.

Hankerekisteriin sisällytetään myös säädöksiin perustuvat pysyvää tehtävää varten asetettujen elinten kuten virastojen ja laitosten sekä valtion liikelaitosten johtaelinten kokoonpanot ja neuvottelukuntien, neuvostojen tai lautakuntien kokoonpanot. Rekisteriin ei sisällytetä ministeriön vuosittain toistuvia sisäisiä hallintotoimia eikä määrärahapäätöksiä.

Ministeriöissä on laadittu Arkistolaitoksen tuella hankerekisteriä varten arkistointiohjeet ja arkistonmuodostussuunnitelma.

Hankkeista sisällytetään rekisteriin:

- perustamistiedot (mm. tehtävä ja aikataulu)
- lisätiedot (mm. suhde hallitusohjelmaan, lainsäädäntöön ja talousarvioon)
- tilannetiedot (mm. valmistelun kulloinenkin vaihe)
- tiedot vastuuhenkilöistä
- siihen mahdollisesti liittyvät hankkeet
- ja tiedot keskeisimmistä julkisista asiakirjoista ja julkaisuista
- sekä mahdollisuuksien mukaan myös itse asiakirjat ja julkaisut.

Hankerekisterin ylläpitovastuiden osalta on määrätty, että kukin organisaatio vastaa hankkeiden ja pysyvien elinten tietojen viemisestä rekisteriin ja tietojen ajantasaisuudesta. Kukin organisaatio nimeää yhden tai useamman pääkäyttäjän. Valtiovarainministeriö vastaa järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä sekä antaa yleistä neuvontaa ja ohjausta. Kukin organisaatio vastaa omien virkamiestensä kouluttamisesta.

2.2 Hankerekisterin käyttö vuosina 1998 – 2014

Valtioneuvoston hankerekisteri on ollut käytössä vuodesta 1998 alkaen. Kuudentoista vuoden aikana Haren on sisällytetty yhteensä 16 368 hankkeen tai toimielimen tiedot. Vuositasolla hankkeita on ollut noin tuhat. Ministeriöttäin hankkeiden määrät vaihtelevat valtiovarainministeriön 3176, sosiaali- ja terveysministeriön 2396 ja työ- ja elinkeinoministeriön 2136 hankkeesta ulkoasianministeriön 156 ja puolustusministeriön 134 hankkeeseen. Käynnissä olevia hankkeita on yhteensä 1782 ja suunnitteilla 416 hanketta.

Taulukko 2. Haren nykytila 30.10.2014: hankkeiden ja käyttäjien lkm, integraatiot

Organisaatio	hankkeita ja toimielimiä		käyttäjien lkm		Integraatiot Hareen
	yhteensä	käynnissä	pääkäyttäjät	päivittäjät	
Valtioneuvoston kanslia	317	31	4	15	MAHTI, YJA
Ulkoasiainministeriö	156	15	2		-
Oikeusministeriö	774	90	2	2 (käydään päivittämässä vain korjaus- ja ongelmatilanteissa esim. Oskarista siirtyneiden ylimääräisten asiakirjaversoidien poisto)	Oskari
Sisäministeriö	1 369	11+83 (sis. sisäasiainministeriö)	8	25	-
Puolustusministeriö	134	17	2	0	-
Valtiovarainministeriö	3 176	261	3	35-40	MAHTI, YJA
Opetus- ja kulttuuriministeriö	2 029 (sis. opetusministeriön 1637)	195 +24 (opetusministeriö)	3		-
Maa- ja metsätalousministeriö	1 054	138	5	20	-
Liikenne- ja viestintäministeriö	2 021	134	6		MAHTI
Työ- ja elinkeinoministeriö	2 136 (sis. kauppa- ja teollisuusministeriön ja työministeriön hankkeet)	285 + 3 (kauppa- ja teollisuusministeriö)	5	3	MAHTI
Sosiaali- ja terveysministeriö	2 396	254	3	96	Suunniteltu: Doktorit
Ympäristöministeriö	801	118	3	32	-
Eduskunta	5	0	1	0	-
Yhteensä	16 368	1 659	53	n. 1200	

Ministeriöissä on yhteensä 51 Hare-pääkäyttäjää ja yhteensä noin 1200 hankesihteeriä, jotka pystyvät päivittämään hankerekisterin tietoja.

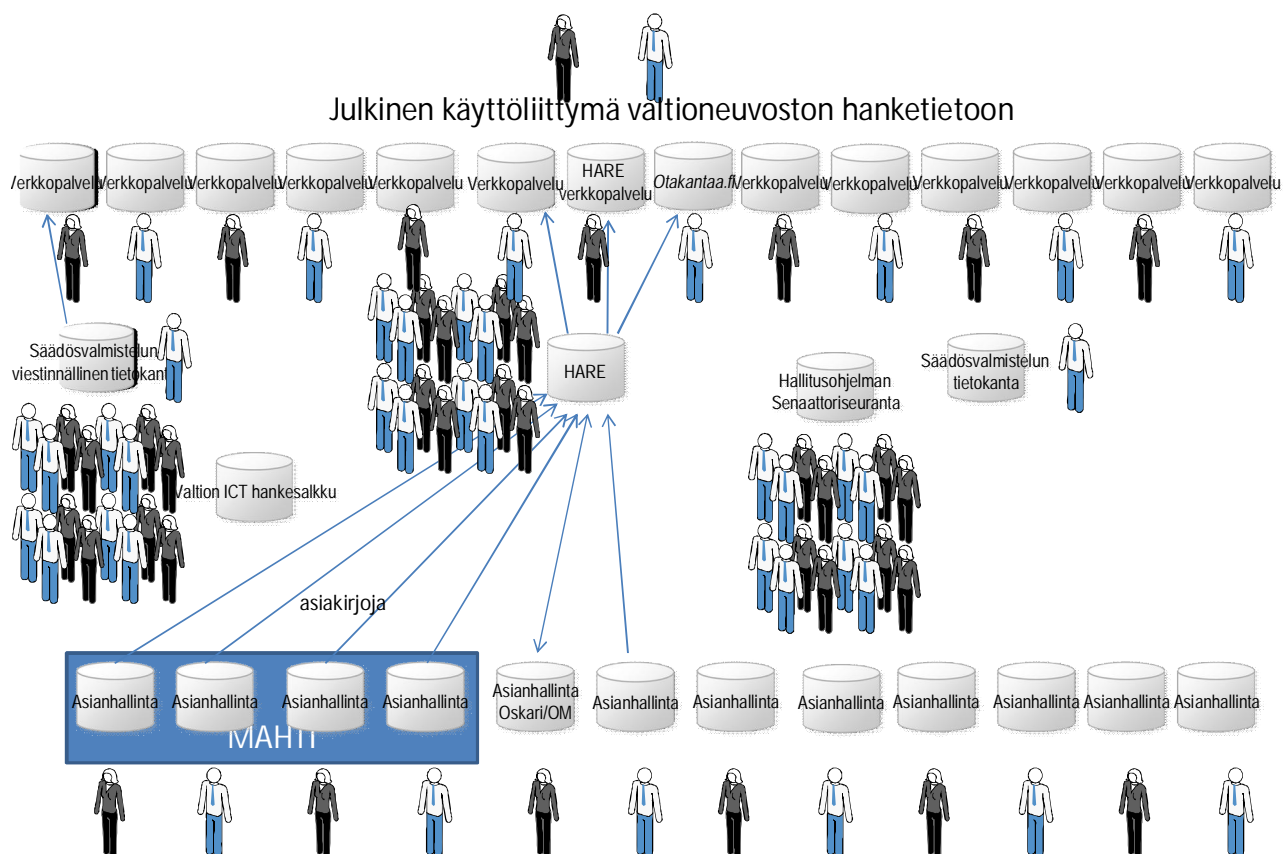
2.3 Hanketietoa tuottavien ja hyödyntävien prosessien ja järjestelmien nykytila ministeriöissä

Osana esiselvitystä selvitettiin³ kaikkien ministeriöiden nykyisiä toimintakäytäntöjä sekä tietojärjestelmäratkaisuja sekä edellisiin liittyviä lähivuosien kehittämissuunnitelmia, jotka liittyvät esiselvityksen kohteena olevaan hanketiedon uuteen ratkaisuun. Selvityksen kohteena olivat ministeriöiden prosessit ja tietojärjestelmät, jotka liittyvät johtamiseen ja toiminnan ohjaukseen, hallitusohjelman toimeenpanon seurantaan, säädösvalmisteluun, salkunhallintaan ja projektihallintaan, toimielimien asettamiseen ja niiden työskentelyyn, viestintään (ulkoinen ja sisäinen), osallistamiseen (erityisesti otakantaa.fi ja lausuntopalvelu.fi –demokratiapalvelujen käyttö), asianhallintaan, työryhmätilojen käyttöön sekä valtion yhteiseen talous- ja henkilöstöhallinnon Kieku-järjestelmän käyttöön.

Nykytilassa ministeriöt ovat toteuttaneet esiselvityksen kohteena olevaan hanketietoon liittyvät toimintakäytännöt ja tietojärjestelmäratkaisut eritavoin. Ministeriöt ovat myös toteuttaneet eritavoin organisaation vastuun hankerekisterin hankkeiden ja pysyvien elinten tietojen viemisestä rekisteriin ja tietojen ajantasaisuudesta.

³ Hanketiedon esiselvityksen ministeriökierros toteutettiin 21.10. LVM, 27.10. MMM, 29.10. VM, 30.10. VNK, 3.11. OKM, STM ja PLM, 4.11. SM ja TEM, 5.11. OM, 6.11. UM ja YM.

Kuva 4: Hankerekisterin (Hare) ja ministeriöiden järjestelmien yhteyksien nykytila

Kaikille ministeriöille yhteistä nykyisen hankerekisterin käyttötapaa ja tietojärjestelmien yhteyttä ei ole esiselvityksessä tunnistettu. Ministeriöiden hanketietoa muodostavat prosessit sekä ko. prosesseja tukevat ja hyödyntävät järjestelmät on toteutettu ministeriöissä eri tavoin ja ne muodostavat ministeriökohtaisen kokonaisuuden. Poikkeuksen edelliseen muodostaa hallitusohjelman toimeenpanon seuranta, joka on toteutettu valtioneuvoston intranet Senaattorissa taulukkomuotoisena seurantana, jota kaikki käyttävät.

Keskeisiä hanketiedon liittymäprosesseja ja tietojärjestelmiä ovat:

- ulkoisen viestintä ja verkkojulkaisualusta, jolla ministeriön julkiset ulkoisten käyttäjien (kansalaiset, media) verkkosivut on toteutettu.
- salkunhallinnan ja hankehallinnan prosessit ja tietojärjestelmäratkaisut.
- asianhallinta ja asianhallintajärjestelmät.

Joissakin ministeriöissä hankerekisterin edellyttämä tieto (esim. toimielimen tai hankkeen asettaminen) tehdään asianhallintajärjestelmässä, josta tieto siirtyy hankerekisteriin. Toisissa ministeriöissä hankerekisterin edellyttämää tietoa ylläpidetään sekä asianhallintajärjestelmässä että hankerekisterissä. Muutamissa ministeriöissä hanketieto löytyy ainoastaan hankerekisteristä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä on esimerkiksi säädösvalmisteluun kehitettyjä erillisratkaisuja. Ainoastaan oikeusministeriössä hanketieto siirtyy suoraan asianhallintajärjestelmästä hankerekisteriin sekä ministeriön verkkosivuille. Kaikissa ministeriöissä hankkeisiin liittyvää tietoa tuotetaan ja ylläpidetään vielä erikseen ministeriöiden verkkopalveluissa.

Hankerekisterin tietojen ylläpitovastuiden toteutuksessa on ministeriöissä useita toteutus- tapoja. Osassa ministeriöistä asiakirjahallinto vastaa keskitetysti ministeriön hankerekisterin tietojen ylläpidosta. Toisissa ministeriöissä tietojen ylläpitovastuu on substanssitoiminnalla, mutta näissäkin tapauksissa ylläpito on voitu vastuuttaa joko asiantuntijoille tai avustavalle henkilöstölle.

Ns. Mahti-ministeriöt (VM, VNK, LVM ja TEM) sekä STM, jolla sama tuote käytössä) esittävät, että asianhallintajärjestelmään jo toteutettujen Hare-integraatioiden olisi toimitava myös uudessa ratkaisussa ainakin asiakirjojen osalta. Myös sisäministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö toivovat, että vähintään asiakirjojen siirtyminen asianhallintajärjestelmästä uuteen hanketietopalveluun on selvitettävä.

Valtion ICT-hankesalkkuratkaisu on kaikissa ministeriöissä, paitsi puolustusministeriössä, käytössä vähintäänkin yli miljoonan euron ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden hankesalkun hallintaan. Ympäristöministeriö on ottanut ko. ratkaisun laajaan käyttöön (lähes 600 ministeriön omaa tai rahoittamaa hanketta). Myös työ- ja elinkeinoministeriössä valtion hankesalkkuratkaisu on kattavassa käytössä ict:n kehittämistä sisältävien sekä hallinnonalan palvelutoimintaa kehittävien hankkeiden salkunhallinnassa. Valtion ICT-hankesalkkuratkaisusta ei ole tällä hetkellä mahdollista julkaista tietoja suoraan ministeriöiden verkkosivuilla.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä on valmisteilla ministeriön johtamisen ja toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja hankehallintaprosessi, joka sisältäisi hanketiedon esiselvityksen kohteena olevat prosessit. Sisäministeriössä kehitetään parasta aikaa omaa salkunhallinta- ja hankehallinnan mallia.

Ainakin liikenne- ja viestintäministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriöissä on erillinen t&k-hankkeiden seuranta (tietokanta tai excel). Ympäristöministeriö käyttää t&k-hankkeiden salkunhallinnassa valtion ICT-hankesalkkuratkaisua. Valtioneuvoston kanslia on esittänyt tarpeen seurata t&k-hankkeita yhtenäisesti. Myös useampi ministeriö toi esille toiveen siitä, että ministeriöiden omat ja rahoittamat t&k-hankkeet tulisi saada näkyville myös uudessa hanketietopalvelussa.

2.4 Nykyinen hankerekisteri on teknologian osalta ylittänyt elinkaaren

Hankerekisteriä on ylläpidetty vuodesta 1998 alkaen. Vuodesta 2012 hankerekisteriä on ylläpidetty Valtioneuvoston konesalissa. Vuonna 2012 Haren palvelinkokoonpano yritettiin modernisoida. Tietokannan ja SQL Serverin osalta päivitys onnistui, mutta varsinaisen sovelluksen osalta päivittäminen tuoreempaan palvelinkokoonpanoon olisi tarkoittanut lähes koko Hare sovelluksen uudelleen koodausta. Vuonna 2012 päätettiin, ettei Haren uudelleen koodausta toteuteta, vaan palvelinkokoonpanossa ja -ympäristössä pidättydytään 2003 versioissa. Tuki Windows 2003 Severille loppuu heinäkuussa 2015. Tämän jälkeen palvelimiin ei enää saa päivityksiä ja ympäristöstä tulee tietoturvamielessä haavoittuva. Ainakin internetpalveluna Hare on ajatettava alas kesään 2015 mennessä.

2.5 Nykyiset kustannukset

Tiedossa olevat hankerekisterin teknisen ylläpidon ja pienkehityksen kustannukset ovat 95 000 euroa vuodessa (v. 2014 kustannus Valtorin palvelusta, sisältäen: palvelun hallinta ja käytön tuki, käyttöpalvelut, pienkehitys, VIP-laskutuslisä, palveluvastaavan työ-

panos). Kustannuksissa ei ole huomioitu ministeriöiden pääkäyttäjien ja hankesihteerien työajan kustannuksia.

Teknisen ylläpidon kustannukset on laskutettu vuosittain toteuman mukaan tasan kaikkien ministeriöiden ja eduskunnan kesken. Vuodesta 2015 alkaen ministeriöiden rahoitusosuudet on siirretty perustettavan valtioneuvoston hallintoyksikön toimintamäärärahoihin.

3 Kehittämisvaihtoehtojen vertailu ja valinta

Esiselvityksessä tunnistettiin kolme kehittämisen perusvaihtoehtoa, joista kahdessa nykyinen hankerekisteri korvataan kokonaan uudella hanketietopalvelulla. Ensimmäisessä vaihtoehdossa nykyinen hankerekisteri ajetaan vuoden 2015 aikana alas ja uutta ratkaisua ei toteuteta. Ensimmäisessä vaihtoehdossa nykyisen Haren sisältämät tiedot toteutetaan verkkojulkaisujärjestelmällä ministeriöiden verkkosivuille.

Toisessa vaihtoehdossa nykyinen hankerekisteri ajetaan vuoden 2015 aikana alas ja sen tilalle toteutetaan nykyisen Haren korvaava ratkaisu, jossa on integraatiot valtioneuvoston yhteisiin ratkaisuihin (erityisesti yhteinen julkaisualusta, YJA ja valtioneuvoston yhteinen asianhallinta).

Myös kolmannessa vaihtoehdossa nykyinen hankerekisteri ajetaan vuoden 2015 aikana alas ja sen tilalle toteutetaan nykyisen Haren korvaava ratkaisu, jossa huomioidaan laajasti ministeriöiden nykyiset järjestelmätoteutukset.

3.1 Ensimmäinen vaihtoehto

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *ensimmäisen vaihtoehdon* **hyödyt** suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- + Suoraviivainen vaihtoehto, jossa jokainen ministeriö ratkaisee julkisuuslain vaatimuksia tiedonsaannin ja hyvän tiedonhallinnan edistämiseksi sekä avoimen hallinnon toteutumisen tilanteessa, jossa tiedot eivät olisi enää valtioneuvoston yhteisessä hanketietojärjestelmässä.
- + Edullinen vaihtoehto, mikäli ministeriökohtaisia korvaavia toteutuksia ei tehdä.

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *ensimmäisen vaihtoehdon* **haitat** suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- Avoimuus on Suomessa hallinnon keskeinen arvo. Ensimmäisessä vaihtoehdossa on ilmeinen riski, että avoimen hallinnon toteutumisessa mennään taaksepäin suhteessa nykytilaan.
- Yhteinen julkaisualusta (YJA) on toteutettu hanketiedon osalta niin, että YJA hakee rajapinnan kautta hanketiedon nyky-Haresta. Hanketietojen esittäminen suoraan ei olisi enää mahdollista, vaan kaikki olisi tehtävä suoraan julkaisualustalla tai ministeriöiden olisi tehtävä korvaavat hanketietojärjestelmät. Lisäksi käytössä on useita muita verkkopalveluja, joten samaa asiaa kehitettäisiin useaan palveluun.
- Käytössä on useita asianhallintajärjestelmiä, joiden kehittyneisyys vaihtelee. Valtioneuvoston yhteinen asianhallintajärjestelmä tulee ministeriöissä vaihteellain

käyttöön vuosien 2016 – 2019 välillä. Koska valtioneuvoston yhteinen asianhallinta on tulossa lähivuosina käyttöön kaikissa ministeriöissä, niin nykyisiä asianhallintajärjestelmiä ja niiden rajapintoja ei olla valmiita kehittämään. Osa nykyisistä järjestelmistä on niin vanhoja ettei niihin ole mahdollista toteuttaa hanketiedon tavoitearkkitehtuurissa kuvattuja integraatioita.

- Jo nykyisen Haren tiedot ovat laadultaan vaihtelevia. Ministeriökohtaiset toteutukset tarkoittaisivat sitä, että valtioneuvoston hanketiedon tietosisältö ei tule yhtenäistymään.
- Valtioneuvoston hanketietoon liittyvien prosessien (hallitusohjelman toimeenpanon seuranta, lainsäädännönvalmistelu, merkittävien ohjelmien ja hankkeiden toimeenpano ja sen seuranta, toimielimien asettaminen ja työskentelyn seuranta) toimintatapoja on vaikea yhtenäistää ja kehittää valtioneuvostokokonaisuuden näkökulmasta.
- Ministeriökohtaisten erillistoteutuksien kustannus on joka tapauksessa melko suuri.
- Hanketietoon liittyvät yhteydenotot kohdistuisivat nykyistä enemmän ministeriöiden kirjaamoihin (1.3.2015 alkaen valtioneuvoston hallintoyksikön kirjaamoon). Yhteydenotot kuormittavat kirjaamoa.
- Valtioneuvoston hallintoyksikön muodostamisen muutostilanteessa on ilmeinen riski, että työnjako kirjaamon, hanketiedosta vastaavien substanssivirkamiesten sekä ministeriöiden verkkoviestinnän välillä on vielä muotoutumassa, jolloin palvelutaso saattaa laskea.

3.2 Toinen vaihtoehto

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *toisen vaihtoehdon* **hyödyt** suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- + Hanketiedon uudistamisen strategisena tavoitteena on aito pyrkimys hallinnon avoimuuden, toiminnan yhtenäistämisen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kehittämiseen. Toisessa vaihtoehdossa tämä ohjausryhmän haluama strateginen tavoitetilä ohjaa uuden hanketiedon ratkaisun toteutusta.
- + Toisen vaihtoehdon mukaisen ratkaisun toteutus sisältää uusia käyttäjälähtöisiä palveluja, jotka parantavat hallinnon toimintaa. Esimerkiksi hallitusohjelman toimeenpanon seuranta (sis. yhteys Ohra-hankkeen kehittämissuositusten toimeenpano, hallitusohjelman seurantatiedon visualisointi), käyttäjille tarjottavat muistutukset, avoin rajapinta hanketiedon kaikkien tietosisältöön sekä valtioneuvoston ja ministeriöiden strategioiden, periaatepäätösten katalogi.

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *toisen vaihtoehdon* **haitat** suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- Osassa ministeriöistä hanketiedon manuaalinen ylläpito lisääntyy, kun nykyisten järjestelmien (asianhallinta ja verkkojulkaisu) väliset integraatiot eivät enää toimi ja toisaalta yhteinen julkaisualusta tai valtioneuvoston yhteinen asianhallintajärjestelmä ei ole vielä käytössä.

3.3 Kolmas vaihtoehto

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *kolmannen vaihtoehdon* **hyödyt** suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- + Joissakin ministeriöissä toiminnan kehittämiseen ei kohdistu merkittäviä muutostarpeita, sillä integraatioiden avulla nykyinen ministeriökohtainen toiminkäytäntö on mahdollista ylläpitää.

Eri vaihtoehtoja vertailtaessa keskenään *kolmannen vaihtoehdon haitat* suhteessa muihin vaihtoehtoihin:

- Nykytilan ylläpito ohjaa päätöksentekoa, jolloin haluttu tavoitetila ei ole selkeä.
- Toiminnan edellyttämä muutoksen tarve jää nykyisten tietojärjestelmien integraatioiden jalkoihin.
- Toiminnan kehittämisen sijasta joudutaan resursoimaan integraatioiden tekemistä nykyisistä järjestelmistä. Ko. integraatiot ovat kuitenkin vain hätäratkaisuja.
- Ministeriöissä runsaasti elinkaaren päässä olevia asianhallinnanjärjestelmiä.
- Hanketiedon uudet palvelut ja uusi toimintatapa leviävät käyttöön toista vaihtoehtoa hitaammin.

3.4 Yhteenvedo vaihtoehtojen vertailusta

Toinen vaihtoehto, jossa nykyinen hankerekisteri ajetaan vuoden 2015 aikana alas ja sen tilalle toteutetaan nykyisen Haren korvaava ratkaisu, jossa on integraatiot valtioneuvoston yhteisiin ratkaisuihin (erityisesti yhteinen julkaisualusta, YJA ja valtioneuvoston yhteinen asianhallinta), vastaa parhaiten esiselvittävälle ratkaisulle asetettuja tavoitteita. Ko. vaihtoehdossa tavoitellut hyödyt toteutuvat selkeimmin. Toiminnan tehostumista ja tuottavuuden kehittymistä on myös mahdollista tavoitella valtioneuvostokokonaisuuden lähtökohdista.

Kaikkiin vaihtoehtoihin sisältyy sekä uuden ratkaisun toteutukseen että ennen kaikkea toimintakäytäntöjen kehittämiseen liittyviä riskejä. Riskejä on mahdollista hallita kokonaisuuden kannalta tehokkaimmin toisessa vaihtoehdossa. Edellä kuvattujen perustelujen johdosta esiselvitys on toteutettu vaihtoehdosta kaksi.

4 Markkinakartoitus

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksen markkinakartoitus on toteutettu kolmevaiheisesti. Ensiksi, elo-syyskuun vaihteessa, kartoitettiin valtionhallinnon projektien/hankkeiden hallinnan sekä salkunhallinnan käytäntöjen ja niitä tukevien tietojärjestelmien nykytila sekä kehittämisenäkemykset. Ensimmäisen kartoituksen tuloksia peilattiin Suomen Projektiyhdistyksen keväällä 2014 toteuttamaan laajan valtakunnallisen projektialan tutkimuksen tuloksiin.

Toinen kartoitus toteutettiin ministeriökierroksen (21.10. - 6.11.2014) yhteydessä, jolloin selvitettiin hanketietoon liittyvät nykyiset tietojärjestelmät sekä ministeriöiden kehittämissuunnitelmat tällä saralla. Kolmas markkinakartoitus toteutettiin marraskuun alussa osana hankinnan suunnittelu (tarkemmin ks. luku 7).

4.1 Markkinoiden kartoittamisen tulokset

Osana uuden ratkaisun esiselvitystä kartoitettiin elo-syyskuun vaihteessa valtionhallinnon projektien/hankkeiden hallinnan sekä salkunhallinnan käytäntöjen ja niitä tukevien tietojärjestelmien nykytila sekä kehittämisenäkemykset. Kyselyyn vastasi 58 valtion eri organisaatiota.

Valtionhallinnon yhteinen ICT-hankesalkkuratkaisu on vastaajilla laajimmin käytössä oleva tietojärjestelmä. Yhteensä 44 vastaajasta 25 käytti ainakin jossakin määrin valtion yhteistä ICT-hankesalkkua ja 19 ilmoitti ettei käytä. Neljä vastaajaa käyttää valtionhallinnon yhteistä ICT-hankesalkkuratkaisua kaikkien hankkeiden hankesalkun (organisaation projekti/hankekokonaisuuden) hallintaan. Seitsemän käyttää kaikkien ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden hankesalkun hallintaan ja kahdeksan yli 1 miljoonan euron ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden hankesalkun hallintaan.

Valtion yhteinen ICT-hankesalkkuratkaisu on Imprology Oy:n tuote, joka hankitaan valtiolle palveluna Ixonos Finland Oy:ltä. Salkunhallintaohjelmiston tarkoituksena on mahdollistaa kehityshankkeiden ja -projektien seuranta salkkutasolla, jolla tarkoitetaan erityisesti koko valtionhallintoa, hallinnonalan kokonaisuutta tai virastotasoa. Järjestelmä sisältää kehityshankkeiden perustiedot sekä tiedot niiden etenemisestä. Valtiovarainministeriön julkaiseman ohjeen mukaisesti hankkeen tilanteesta tulee toteutusvaiheessa raportoida salkunhallintavälineen avulla säännöllisesti vähintään kolme kertaa vuodessa. Välineessä on myös mahdollista tehdä tarkempaa, aina projektien tehtävätasolle asti ulottuvaa suunnittelua, mutta se ei ole salkunhallinnan kannalta välttämätöntä, eikä sitä ominaisuutta ole toistaiseksi käytetty kuin vähäisessä määrin.

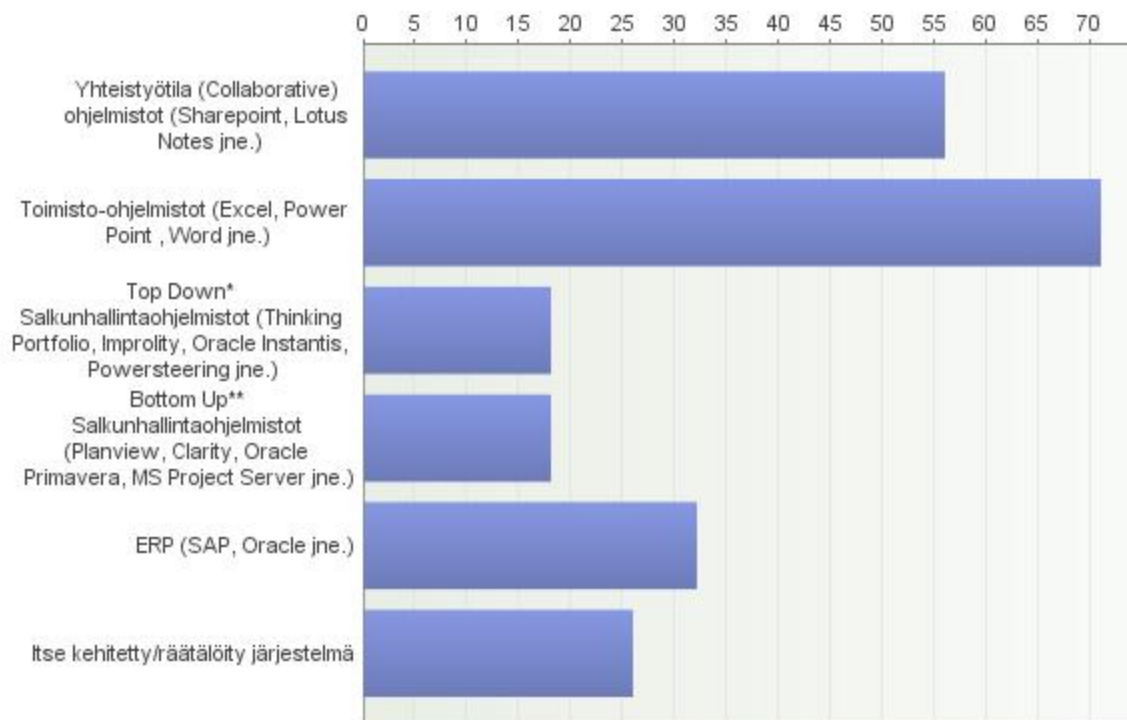
Valtion yhteisen ICT-hankesalkkuratkaisun sopimuskausi alkoi elokuussa 2012. Sopimuskauden pituus on kolme vuotta lisättyinä kahdella optiovuodella, joten sopimus umpeutuu viimeistään elokuussa 2017. Salkunhallinnan alkuperäisissä tavoitteissa oli mukana internet-julkaisu, jolloin salkussa olevien hankkeiden perustietoja olisi julkaistu verkossa, mutta julkaisu on kuitenkin toistaiseksi toteuttamatta. Syynä on toisaalta se, ettei salkun tietosisältö ole ollut niin kattavaa, että julkaisu olisi ollut sisällön puolesta mielekästä, ja toisaalta julkaisupaikka (valtiovarainministeriön uudet verkkosivut) on ollut kehityksen alla, jolloin julkaisupaikkaa ei ole ollut mahdollista kiinnittää. Nyt valmisteilla oleva hanketietopalvelun uusi ratkaisu voisi kuitenkin tarjota ratkaisun myös hankesalkunhallinnan julkaisutarpeisiin.

Valtion ICT-hankesalkkuratkaisun lisäksi vastaajista 34:llä ei ollut ja 13:sta oli käytössä jokin muu it-järjestelmä salkun ja/tai projektien hallintaan. Käytössä olleista it-järjestelmistä kaksi oli yhteistyötiloja (sharepoint), kaksi ns.top down salkunhallintajärjestelmää (Imprology, ThinkingPortfolio), yhdessä bottom up salkunhallintaohjelmisto (ms project server), kuudessa toimisto-ohjelmistot (excel, power point, word jne.) ja yhdessä toiminnanohjausjärjestelmä. Lisäksi yhdessä on asianhallintajärjestelmään pohjautuva ratkaisu ja yhdessä tutkimustietojärjestelmä.

Valtioneuvoston hanketiedon uuden ratkaisun toteutuksen kannalta kiinnostava havainto on se, ettei yksikään vastaaja maininnut nykyistä Harea sellaiseksi it-järjestelmäksi joka olisi organisaatiossa käytössä salkun ja/tai projektien hallintaan.

Neljä vastaajaa ilmoitti, että myös organisaation ulkopuoliset käyttäjät hyödyntävät järjestelmää. Viiden vastaajan organisaatioissa oli toteutettuja rajapintoja hankesalkun ja/tai projektihallintajärjestelmän ja muiden tietojärjestelmien välille.

Suomen Projektityhdistys toteutti keväällä 2014 valtakunnallisen ja laajan projektialan tutkimuksen. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää mikä on projektitoimistojen sekä projekti- ja portfoliohallinnan tilanne valtakunnallisella tasolla Suomessa.

Kuva 5. Projektiyhdistyksen tutkimuksen mukaan salkunhallinnan prosessien tukemiseen käytössä olevat IT-järjestelmät (n=81)

Kun Suomen Projektiyhdistyksen tutkimuksen tuloksia peilaa valtionhallinnon projektien/hankkeiden hallinnan sekä salkunhallinnan käytäntöjen ja niitä tukevien tietojärjestelmien selvitykseen havainnot ovat yhteneväisiä. Salkunhallinnan tukena käytetään edelleen eniten tavanomaisia toimisto-ohjelmistoja sekä erilaisia yhteistyötiloja. Näiden IT-järjestelmien jälkeen toiminnanohjausjärjestelmiä ja itse kehitettyjä järjestelmiä näytettäisiin käytettävään Projektiyhdistyksen tutkimuksen mukaan laajemmin muualla kuin mitä ko. järjestelmiä käytetään valtionhallinnossa. Valtionhallinnossa taas Valtion ICT-hankesalkkuratkaisu on levinnyt laajaan käyttöön ainakin yli miljoonan euron ICT:n kehittämistä sisältävien hankkeiden salkunhallinnan osalta.

Toinen vaihe markkinakartoitusta toteutettiin ministeriökierroksen (21.10. - 6.11.2014) yhteydessä. Ministeriökierroksella selvitettiin muun muassa hanketietoon liittyvät nykyiset tietojärjestelmät sekä ministeriöiden kehittämissuunnitelmat tällä saralla. Ministeriökierroksen perusteella ministeriöissä ei ole tällä hetkellä käytössä tai kehitteillä sellaisia uusia tietojärjestelmiä, joita voitaisiin hyödyntää hanketietopalvelun uutena ratkaisuna. Haren käytön nykytila on kuvattu luvussa 2.3.

Toisaalta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä on meneillään toiminnan suunnittelun ja hankehallinnan prosessien ja työkalujen selvitys. Myös sisäministeriöissä on käynnissä salkunhallinnan ja projektihallinnan mallin kehittämishanke. Nykyisen valtion ICT-hankesalkkuratkaisun sopimuskausi umpeutuu elokuussa 2017, jolloin ko. ratkaisu on uusittava. Edellä kuvatut kolme kehittämishanketta tai nykyisen ratkaisun sopimuskauden katkoa saattavat johtaa lähivuosina tilanteeseen, jossa valtioneuvoston hanketietopalvelun sisältämää tietoa tuotettaisiin suoraan erityisesti salkunhallinta ja/tai hankehallintajärjestelmästä.

Kolmas markkinakartoitus toteutettiin marraskuun alussa osana hankinnan suunnittelua. Epäviralliseen tietopyyntöön saatiin kahdeksan vastausta. Hanketietopalvelun toteutuk-

seen suositeltiin julkisena käyttöliittymäkerroksen tuotteena Liferay 6.2 . Toimittajat tarjosivat eri arkkitehtuurikerroksiin (integraatio, tietokanta, sovellus) vaihtelevia ratkaisuja, joista osa pohjautui avoimeen lähdekoodiin. Kaikki tietopyyntöön vastanneet pitivät kuuden kuukauden minimimitoteutuksen aikataulua mahdollisena. Kaikki vastanneet olivat halukkaita osallistumaan varsinaiseen kilpailutukseen.

4.1.1 Toimittajat ja tuotteet

Valtionhallinnossa käytetään esiselvityshankkeen toteuttaman kyselyn perusteella salkunhallintaan mm. seuraavia tuotteita:

- Improliity
- Clarity
- ThinkingPortfolio
- MS ProjectServer

Esiselvityksessä tunnistetut tarpeet sisältävät piirteitä, joihin salkunhallinta ei suoraan sovellu (kuten toimielimet sekä strategiat/linjaukset). Lisäksi salkunhallintatuotteet sisältävät runsaasti toiminnallisuutta, joka ei ole tarpeen Valtioneuvoston hanketietopalvelun kaltaisessa tietoa koostavassa palvelussa. Toisaalta salkkuratkaisujen tietosisältö ei tyyppillisesti ole kaikilta osin nähty tarpeelliseksi esittää julkisesti, esimerkkinä projektitarpeet ja ideat.

4.1.2 Käynnissä olevat vastaavat hankkeet

Hanketiedon Kohdearkkitehtuuri sisältää sidosarkkitehtuurien kuvauksen mukaan lukien rinnakkaiset hankkeet, liite 1, kpl 3.6. Esiselvityksessä selvitettiin käynnistyneet ja käynnistymässä olevat hankkeet.

Tunnistettuja salkunhallintaan ja hankehallinnan kehittämiseen liittyviä erityisiä hankkeita: Valtioneuvoston kanslialla on harkinnassa valtioneuvoston strategiseen tutkimukseen liittyvä kehittämistyö. Mahdollisesti mukana valtioneuvoston kanslian lisäksi Tekes ja Suomen Akatemia. Lisäksi sektoritutkimuslaitoksilla oli yhteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena oli projektihallinnan yhteishankinta. Yhteishanke ei toteutunut. Luonnonvarakeskus aloittaa 1.1.2015 (yhdistyvät organisaatiot: Metla, MTT, RTKL) ja uuden keskuksen käyttöön on hankittu Solipron projektihallintajärjestelmä. Syke on siirtynyt käyttämään ympäristöministeriön tavoin t&k-projekteissa valtion ICT-hankesalkkuratkaisua.

Sisäministeriöissä on meneillään salkunhallinnan ja projektihallinnanmallin kehittämishanke. Keskusrikospoliisi vastaa Poliisihallituksen ja sisäministeriön yhteisestä keskiteytystä projektienhallintajärjestelmästä. Poliisi AMK on siirtymässä hankehallinnassa kaupalliseen ratkaisuun. Maa- ja metsätalousministeriössä uudistetaan ministeriön lainsäädäntö- ja hankesuunnittelua. Sosiaali- ja terveysministeriössä on meneillään toiminnan suunnittelun ja hankehallinnan prosessien ja työkalujen selvitys. Verohallinnossa on omaa salkunhallinnan ja hankehallinnan kehittämistä.

4.1.3 Nykyisten tai lähiaikoina hankittavien tuotteiden hyödyntäminen

Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteuttamista olemassa olevien tuotteiden tai palvelujen laajentamisena on myös selvitetty.

Nykyinen Hare on teknisesti jo niin vanhentunut, että se olisi koodattava alusta alkaen uudestaan (ks. luku 2.4.).

Valtion ICT-hankesalkkuratkaisu voisi tuotteen osalta mahdollinen, mutta nykyinen ratkaisu on toteutettu siten ettei siinä ole hanketietopalvelun kohdearkkitehtuurissa tunnistettuja keskeisiä integraatorajapintoja (mm. asianhallinta, tunnistautuminen, YJA). Lisäksi palvelun nykyinen sopimuskausi on katkolla jo kesällä 2017, jolloin hanketietopalvelun kannalta tärkeiden toiminnallisuuksien toteuttaminen ei ole kannattavaa nykyiseen ratkaisuun (ks. luku 4.1).

Valtioneuvoston yhteisen asianhallintaratkaisun hankinta on valmistelussa. Asianhallintaratkaisut edellyttäisivät kehittämistä, joka ei ole asianhallinnan näkökulmasta kaikkein kiireisintä. Todennäköisesti ko. kehittäminen ajoittuisi vuosien 2018-2019 jälkeen, jolloin valtioneuvoston yhteinen asianhallinta on otettu käyttöön kaikissa ministeriöissä.

Kiekua on teoriassa mahdollista kehittää suuntaan, jossa se tuottaisi tietoa hanketietopalvelun tarpeisiin. Kiekun hyödyntämisessä hanketietopalvelu muuntuisi enemmän toiminnanohjaus- ja salkunhallintajärjestelmäksi, joka ei ole ollut kohdearkkitehtuurissa kuvattu tavoitetilä. Ko. SAP-moduuleja ei ole kuitenkaan hankittu valtion käyttöön. Lisäksi ministeriöiden käyttöönotot kestävät vuoteen 2016, jonka jälkeen mahdollista jatkokehittämistä olisi mahdollista suunnitella.

Yhteisen julkaisualustan (YJA) laajentaminen hanketietopalveluksi ei onnistu, sillä YJA on rajatusti verkkojulkaisualusta, jossa ei ole toteutettuna hanketietopalvelun edellyttämiä toiminnallisuuksia. Jo nyt YJAn perusajatuksena on hyödyntää Haressa löytyvää hanketietoa, johon on toteutettu rajapinta. Hanketietopalvelun rajapinnan kautta YJAn siirtyvä sisältö laajennetaan.

Sharepointilla toteutettuja VYVI-ryhmätyöalustoja voisi periaatteessa laajentaa hankehallinnan tarpeisiin, mutta tällöin korostuisivat projekti-/ohjausryhmien sisäinen työskentely ja vuorovaikutus. Myös tämä vaihtoehto edellyttäisi sovelluskehitystä, jotta hanketietopalvelun kohdearkkitehtuuriin olisi mahdollista vastata tällä ratkaisulla riittävästi.

Jos valtioneuvostossa oli käytössä hankehallintajärjestelmä tai –järjestelmiä, niin ko. järjestelmiä olisi mahdollista laajentaa hanketietopalvelun edellyttämään suuntaan. Nykytilassa ei ole olemassa yhteistä järjestelmää. Lisäksi hanketietopalveluun sisältyvien toimintaprosessien yhtenäistämässä on vielä kehitettävää. Hankekulttuurien maturiteetti on myös vaihtelevaa.

Avoindata.fi voisi olla teknologian osalta soveltuva ratkaisu, mutta se ei sovellu käytännössä, koska hanketieto pitää ennen julkaisemista olla olemassa ja avoindata.fi on tarkoitettu datan julkaisuun ei tuottamiseen.

Esiselvityksessä ei ole tullut esille sellaisia tuotteita tai ratkaisuja, joilla hanketiedon tavoitetilan ratkaisu olisi mahdollista toteuttaa vuoden 2015 aikana tavoitellulla 10 vuoden elinkaarella.

4.1.4 Puitesopimukset

Esiselvityksessä ei ole tullut esille sovellettavissa olevia valtioneuvostolaajuisia puitesopimuksia, joilla hanketiedon tavoitetilan ratkaisu olisi mahdollista toteuttaa tai hankkia vuoden 2015 aikana.

5 Tavoiteratkaisun kuvaus

Nykytilassa valtioneuvostossa käytetään Hare-järjestelmää hanketiedon hallintaan vaihtelevasti. Tietojen ajantasaisuus ja kattavuus sekä toimintatavat vaihtelevat. Nykyinen Hare on integroitu osaan ministeriöiden asianhallintajärjestelmistä, integraatioiden toteutus vaihtelee. Vuodesta 1998 lähtien Hare-järjestelmään on kertynyt n. 16000 kohteen tiedot, joista n. 1600 on esiselvityksen ajankohtana käynnissä olevia. Hanketietoa ylläpitäviä käyttäjiä on nykytilassa n. 1 200. Nykyinen Hare korvataan uudella tavoitetilan mukaisella palvelulla, jonka käyttöönottoon sisällytetään tarkoituksenmukainen migraatio nykyiselle tiedolle.

Tavoitteena on avoimen hallinnon palvelu, joka toteuttaa julkisuuslain vaatimuksia tiedonsaannin ja hyvän tiedonhallinnan edistämiseksi. Valtioneuvoston hanketietopalvelu kokoaa julkisen hanketiedon valtioneuvoston merkittävistä asioista (toimeenpanon seurannan, ohjelmat, lainsäädäntöhankkeet, projektit, muut toimenpiteet, toimielimet, strategia) laadultaan ja kattavuudeltaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Hanketieto on samansisältöisenä kaikkien kohderyhmien käytettävissä käyttäjäystävällisen käyttöliittymän ja avointen rajapintojen kautta. Ministeriöiden hanketietoon liittyvät toimintatavat ja –prosessit ovat yhtenäisiä.

Tavoitetilan kohdearkkitehtuuri kuvaa valtioneuvoston hanketiedon tavoitetilaa n. 5 vuoden kuluttua. Tavoitetilan ratkaisun elinkaaren tavoitellaan olevan vähintään kymmenen vuotta. Tavoitetilassa valtioneuvoston hanketieto kootaan mahdollisimman kattavasti automatisoiduin menettelyin eri lähteistä Valtioneuvoston hanketietopalveluun.

Hanketietopalvelussa on verkkopalvelujen kautta toteutettu käyttöliittymä palvelun kaikille käyttäjäryhmille sekä erillinen hanketiedon ylläpitokäyttöliittymä tiedon ylläpitäjille.

Valtioneuvoston hanketietopalvelu integroituu osaksi valtioneuvoston ja valtioneuvoston yhteisten järjestelmien muodostamaa kokonaisuutta. Valtion julkaisualusta-palvelu (YJA) on merkittävässä roolissa hanketiedon esityskerroksena tiedon hyödyntäjille. Siirtymävaiheessa, ennen valtioneuvoston yhteisen asianhallintaratkaisun käyttöönottoa, pyritään toteuttamaan asianhallintarajapinnat vähintään nykyisellä tasolla.

Tietosisällöltään Valtioneuvoston hanketietopalvelu laajenee nykyisestä Haresta kattamaan merkittävien hankkeiden ja lainsäädäntöhankkeiden sekä toimielimien lisäksi hallitusohjelman toimeenpanon seurannan sekä valtioneuvoston ja ministeriöiden strategiat, selonteot sekä valtioneuvoston linjaavat asiakirjat. Verrattuna nykyiseen uuden palvelun odotetaan tarjoavan sellaista hankkeiden toimeenpanotilanteen seurantatietoa, jota ei nykytilanteessa ole automatisoidusti saatavilla. Valtioneuvoston hanketietopalvelu tuottaa kohteilleen uniikin tunnisteen. Eri lähteistä koottua hanketietoa täydennetään mm. ajankohtais- ja tilannetiedolla ja varaudutaan erityisesti siirtymävaiheessa myös hanketiedon manuaalisen tallentamisen mahdollisuuteen.

Valtioneuvoston hanketiedon ylläpito jalkautuu sinne, missä tieto syntyy: hankkeista sisällöllisesti vastaavat henkilöt tuottavat ja rikastavat hankkeidensa tietosisältöä säännöllisesti. Valtioneuvoston hanketietopalvelu kokoaa hankkeisiin liittyvän tiedon selkeäksi ja helppokäyttöiseksi kokonaisuudeksi. Tiedon löytäminen, seuraaminen ja hyödyntäminen samoin kuin ylläpito helpottuu käyttäjien tarpeiden mukaisen käyttöliittymän ja toiminnallisuuden, muistutusten tai hälytysten sekä toimintaa palvelevien hakujen ja raporttien myötä.

Tavoitetilassa Valtioneuvoston hanketietopalvelu tukee hallitusohjelma-, lainsäädäntö-, hanke- ja toimielinprosesseja. Strategiat, selonteot ja valtioneuvoston linjaavat asiakirjat eivät muodosta prosessia, mutta ovat oleellinen osa hanketietopalvelun tarjoamaa kokonaisuutta.

Valtioneuvoston hanketietopalvelun kehittämisessä tavoitellaan nopeaa, kerralla kaikissa ministeriöissä käyttöönotettavaa minimimitoteutusta ja vaiheittain jatkuvan palvelun aikana täydentyvää palvelukokonaisuutta. Tavoitetilan mukainen Valtioneuvoston hanketietopalvelu on ensivaiheessa (ylläpito)käytössä valtioneuvostossa, mutta laajennettavissa myöhemmissä vaiheissa virastojen tai julkishallinnon laajuuteen. Heti käyttöönoton jälkeen palvelu tarjoaa näkymän hanketietoon palvelun muille sidostyhmille: tietoa seuraavat, hyödyntävät ja jalostavat sidoryhmät sekä palvelun tuottamiseen osallistuvat sidostymät. Aikatauluja kuvattu tarkemmin 8.1.

Hanketietopalvelun arvioituja kustannuksia ja hyötyjä on kuvattu tarkemmin luvussa 5.5. Tavoitetilaa on tarkemmin kuvattu liitteessä 1 ja 2 liitteineen.

5.1 Tavoitetilan suunnittelun lopputulosten tarkastelu

Esiselvityksen aikana, osana kohdearkkitehtuurityötä on kartoitettu kohdealueeseen liittyvät sidosarkkitehtuurit, strategiat, toiminnalliset tarpeet. Tässä esiselvityksessä kuvattu tavoitetila on kattavin ja tuorein käytettävissä oleva näkemys valtioneuvoston hanketiedon tavoitetilasta.

Kohdearkkitehtuuria on katselmoitu vaiheittain valtioneuvoston piirissä. Esiselvitysraportti kokonaisuudessaan, liitteineen on julkisen lausuntomenettelyn kohteena marraskuussa 2014. Tämän lausuntomenettelyn yhteenveto liitetään osaksi esiselvitysraporttia.

5.2 Tavoitetilan rajaukset ja reunaehdot

Valtioneuvoston hankkeiden kokonaisuudessa on nykytilassa nähtävissä erilaisia tarpeita lähtien yhteisestä kaikkia hankkeita koskevista hankesalkusta projektinhallintapalveluun, työryhmätukeen ja hankkeiden ideointivaiheesta vaikutusten seurantaan. Hanketietopalvelun piiriin on ollut harkinnassa myös laajalti erilaisia hankkeita ml. tuotekehityshankkeet.

Samanaikaisesti on merkittävä tarve löytää nopeasti ratkaisu, jolla korvataan nykyinen hankerekisteri Hare. Aikataulupaineessa toimivan järjestelmäpalvelukokonaisuuden toteuttamisen näkökulmasta kaikkea ei ole perusteltua tehdä yhteen kokonaisuuteen, ja siten on kohdearkkitehtuurityössä päädytty seuraaviin rajauksiin ja reunaehtoihin. Tätä kohdearkkitehtuuria ja sen suunnittelua koskevat rajaukset ja reunaehdot on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 3 Valtioneuvoston hanketietopalvelun rajaukset ja reunaehdot

Kehittämistä koskeva rajausta tai reunaehto	Reunaehto/rajaus	Vaikutukset
Esiselvitystyön kohteena on valtioneuvoston yleisesti merkittävien asioiden, joita halutaan seurata, tietojärjestelmän tavoitearkkitehtuurin kuvaaminen. Näitä seurattavia asioita ovat säädösvalmistelu (sisältäen hallituksen esitykset), hallitusohjelman toimeenpanon seuranta, ohjelmat ja merkittävät projektit sekä erilaiset toimitelimit. Lisäksi hanketietojärjestelmässä halutaan esittää strategiat, selonteot, valtioneuvoston linjaavat asiakirjat.	Rajaus	Esiselvitystyössä keskitytään mainittuihin kohteisiin.
Tiedon organisatorinen lähde on ensisijaisesti valtioneuvosto ja toissijaisesti koko valtionhallinto. Säilytetään mahdollisuus laajentaa käyttö julkishallintoon yleensä.	Reunaehto	Tutkittava toimitelimiten asettamisen osallistujien yhteenvedot. VN-tasolle on tulossa yhteinen yhteystietojärjestelmä, mistä poimitaan toimitelimiten henkilöitä.
Hanketietojärjestelmässä esitetään tietoja hankeprosessin valmisteluvaiheesta seurantavaiheeseen ja toimitelimiten asettamisen valmistelusta toteutukseen.	Rajaus	Järjestelmän näkökulmasta hankeprosessin ja toimitelimiten asettamisen ideointivaiheen tiedot ei kuulu järjestelmässä esitettävien sisältöjen piiriin. Luonnosvaiheisia tietoja ei sisällytetä Hankejärjestelmän tietoihin, vaan vain esittämiskelpoiset valmiit tiedot.
Hanketietojärjestelmä ei ole hankesalkkujärjestelmä, vaikka siinä esitetäänkin hankkeisiin liittyviä tietoja.	Rajaus	Tästä ei luoda hankkeita ohjaavia raporteja. Oletusarvoisesti hankkeiden master data sijaitsee muualla kuin hanketietojärjestelmässä, mutta jonkin verran on hanketietojärjestelmään syötettyjä tietoja, joita muualla ei välttämättä ole. Hankkeiden tiedot ovat suppeammat kuin varsinaisessa hankesalkkujärjestelmässä ja hankehallinnan työkaluja ei tehdä hanketietojärjestelmään. Laajennettavuus (tai yhteensopivuus) hankesalkkujärjestelmän suuntaan otetaan kuitenkin huomioon.
Järjestelmä tarjoaa palvelun rajapintoihin asiakirjojen ja hanketietojärjestelmässä käytettävien tietojen automaattista siirtämistä varten.	Reunaehto	Hanketietojärjestelmään voi tuoda automatisoidusti yleisimpiä tietosisältöjä palvelurajapintojen kautta.
Hanketietojärjestelmä on julkisen tiedon esittämistä varten. Kansallisesti suojaustasoluokiteltuja (ST I, II, III, IV) tai muitakaan salassapidettäviä aineistoja ei tallenneta eikä esitetä hanketietojärjestelmän kautta.	Rajaus	Käyttäjähjeistus ja järjestelmävaroitukset lisätään ohjaamaan käyttöä.
Hanketietojärjestelmä sisältää ohjelmasta projektiin hierarkian, mikä sisältyy tietomalliin.	Rajaus	Hierarkian avulla kuvataan seurattavien kohteiden mahdollinen yhteenkuuluvuus ja ylätasoin edistymistä voi arvioida alatasoin edistymisen perusteella.
Hanketietojärjestelmä ei ole hankehallintajärjestelmä, vaikka siinä esitetäänkin hankkeisiin liittyviä tietoja.	Rajaus	Esitetään hankkeiden vaiheet, ei yksityiskohtaisempaa tasoa, eikä ositettuja työmääriä tai resursointeja tehtävittäin. Mahdollinen liityntä hankehallintajärjestelmästä hanketietojärjestelmään, ei päinvastoin. Järjestelmä ei sisällä hankehallinnan työkaluja eikä esim. ryhmätyöskentelyä tukevia piirteitä.
Hanketietojärjestelmä ei sisällä T&K-hankkeita, jotka on sisällytetty www.hankegalleria.fi -palveluun	Rajaus	Linkitys hanketietojärjestelmästä Hankegalleriaan.
EU-hankkeet ja lainsäädäntövalmistelu	Rajaus	EU-säädöshankkeet operoidaan EUTORISSA. Tälle on käytettävissä julkisten asioiden tuomista varten vastaava rajapinta kuin muillekin palveluille.
Eduskunta, TPK ja OKV mahdollisesti myöhemmin hanketietojärjestelmän käyttäjäksi	Rajaus	Eduskunta, TPK ja OKV eivät ole ensi vaiheessa hanketietojärjestelmän viranomaiskäyttäjiä

Rajaukset ja reunaehdot on kuvattu hieman tarkemmin liitteessä 1.

5.3 Järjestelmän toiminnallisuus

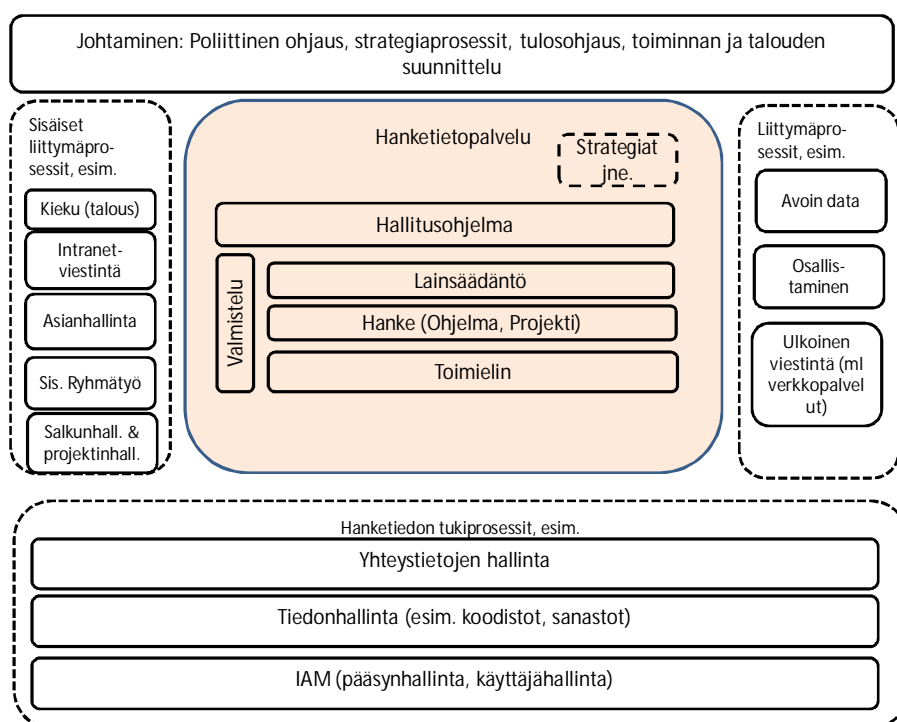
Valtioneuvoston kohdearkkitehtuurin arkkitehtuuriperiaatteisiin on sisällytetty palvelevuus, tarvelähtöisyys sekä käyttäjälähtöisyys. Keskeisimmät vaatimukset kuvaavat mm. käytettävyyteen ja automatisointiin liittyviä vaateita. Nämä periaatteet ja vaatimukset pyrkivät turvaamaan kaikkien palvelun sidosryhmien: osallistuvien ja toteuttavien, tuottajien ja hyödyntäjien tarpeita toiminnallisuuteen.

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksessä on kuultu erilaisia kohderyhmiä jo vaihtoehtojen kartoittamisen vaiheessa. Edelleen kohdearkkitehtuurin tuottamisen ja vaatimusmäärittelyn vaiheessa on kuultu eri kohderyhmiä työpajoissa ja katselmoinein. Käyttäjien tarpeet on pyritty siten huolellisesti tunnistamaan prosessikuvauksiin, valtioneuvoston hanketietopalvelun tietojärjestelmäpalvelujen määrittelyyn sekä käyttötapausmäärittelyyn.

Käsitelmä on esitetty kappaleessa 1.3. Kohdearkkitehtuurin liitteeksi on tuotettu Valtioneuvoston hanketietopalvelun sisäisten prosessien kuvaukset (liite 1)

Valtioneuvoston hanketietopalvelun keskeisimmät prosessit, joita alueen tietojärjestelmät ja ratkaisut tukevat on esitetty hanketiedon prosessikartassa, joka kuvaa prosessien pääta-son jäsenyyksen.

Kuva 6. Valtioneuvoston hanketietopalvelun prosessikartta

Hanketietojärjestelmällä tuetaan hallitusohjelma-, lainsäädäntö-, hanke- ja toimielinprosesseja. Nämä prosessit sekä niistä kolmelle jälkimmäiselle yhteinen toimeenpanon yleinen valmisteluvaihe on hanketiedon näkökulmasta kuvattu osana kohdearkkitehtuuria. Strategiat, selonteot ja valtioneuvoston linjaavat asiakirjat eivät muodosta prosessia, mutta ovat oleellinen osa hanketietopalvelun tarjoamaa kokonaisuutta ja siksi esitetty prosessikartassa.

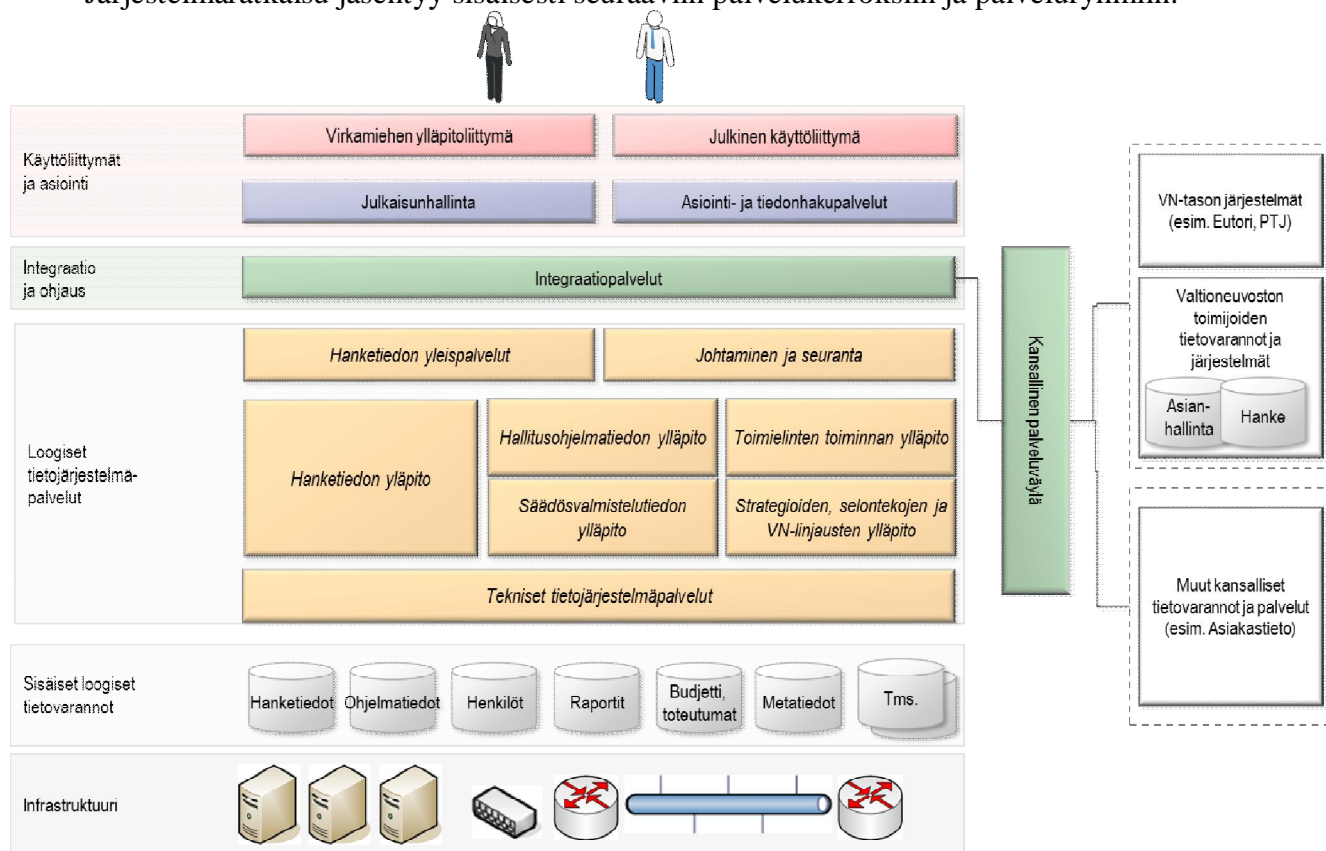
Hanketiedon sisäisiä liittymäprosesseja ovat erityisesti salkun- ja projektinhallinnan, asianhallinnan, talouden, sisäisen viestinnän ja sisäisen ryhmätyön prosessit – näistä lähteistä tietoja muodostetaan hanketiedon piiriin. Ulkoisia liittymäprosesseista keskeisiä ovat ulkoinen viestintä, osallistaminen erityisesti demokratiapalvelujen ympäristöstä sekä avoimeen dataan liittyvät prosessit. Johtamisen näkökulmasta hanketietoon liittyvät poliittisen ohjauksen, strategioiden sekä toiminnan ja talouden suunnittelun prosessit.

Hanketieto tarvitsee tukiprosesseikseen ainakin yhteystietojen hallintaa, tiedonhallintaa, pääsyn sekä käyttöoikeuksien hallintaa ja tietoturvallisuuden ylläpitoa. Hanketietojärjestelmän ulkopuolisia prosesseja ei ole kuvattu osana kohdearkkitehtuuria.

Tavoitetilassa hanketiedon kokoamisen ja esittämisen sähköisiä palveluita kehitetään hallitusti palvelukeskeisen arkkitehtuurin SOA-periaatteiden mukaisesti soveltaen siten, että valtioneuvoston hanketietojärjestelmän kehittämisessä hyödynnetään toisiinsa palvelurajapinnoin kytkettyjä, kohtuullisen suuria tietojärjestelmäpalvelukomponentteja ainakin silloin, kun näitä on turvallisesti ja hallitusti saatavissa.

Valtioneuvoston hanketietojärjestelmän sähköiset palvelut perustuvat tavoitetilassa kerrokselliseen tietojärjestelmäarkkitehtuuriin sekä mahdollisuuteen yksinkertaiseen keskitettyyn palvelujen ohjaukseen ja integraatioon.

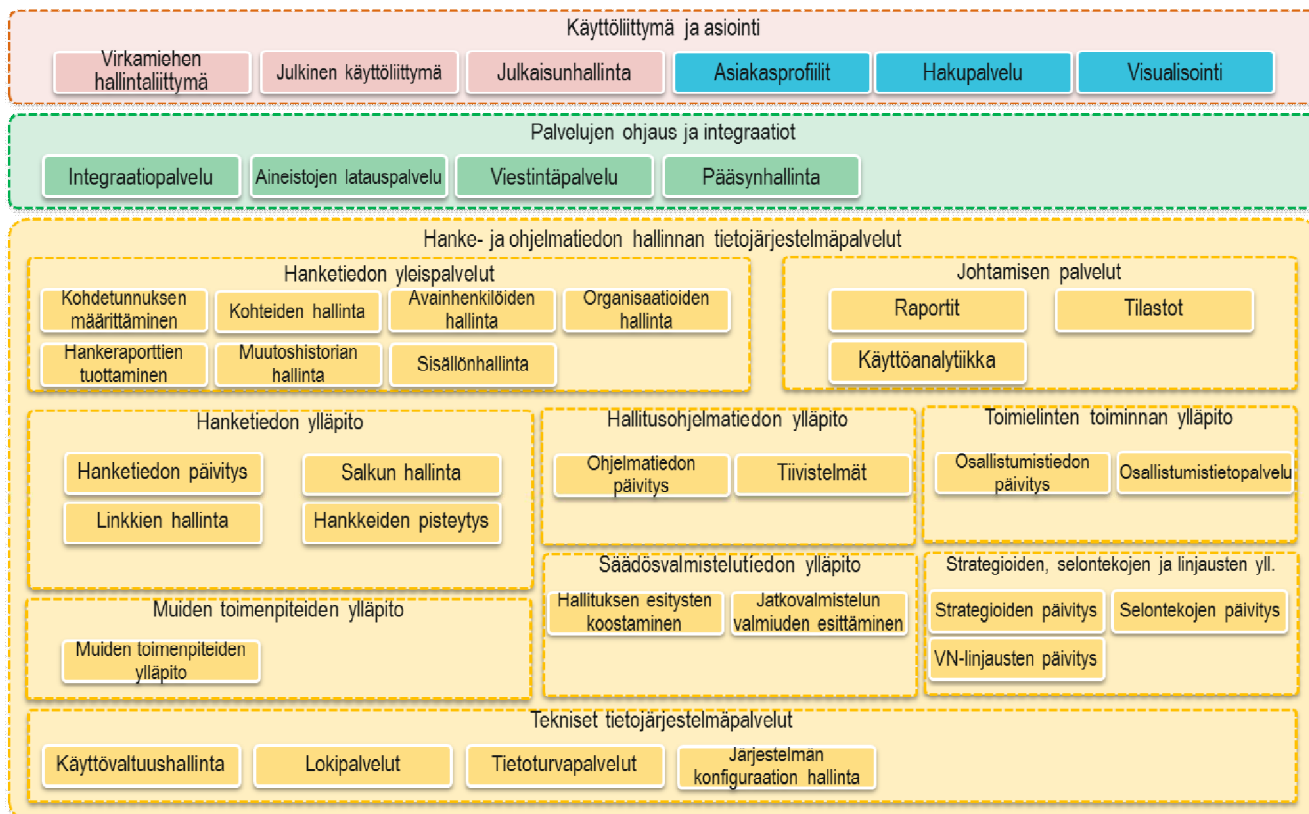
Järjestelmäratkaisu jäsentyy sisäisesti seuraaviin palvelukerrokseen ja palveluryhmiin:

Kuva 7. Valtioneuvoston hanketietopalvelun palvelukerrokset- ja ryhmät

Integraatio ulkoisiin ratkaisuihin toteutetaan kansallisten integraatiopalvelujen kautta (Kansallinen palveluväylä, VIA-palvelut) sen mukaisesti, mitä kehittämisajankohtana on käytettävissä.

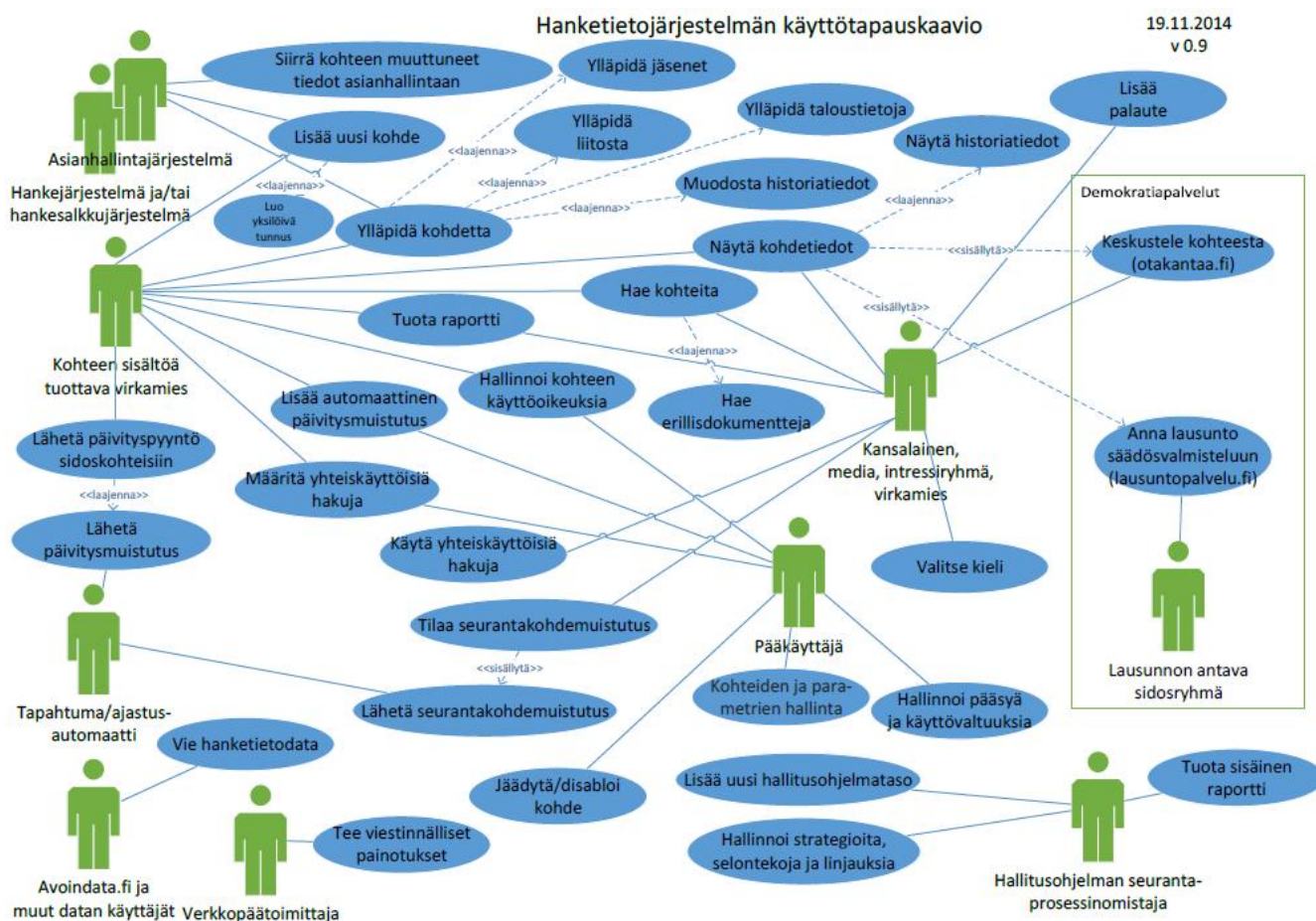
Tietojärjestelmäpalvelut voidaan tarkentaa seuraavasti:

Kuva 8. Valtioneuvoston hanketiedon tietojärjestelmäpalvelujen looginen jäsenys

Valtioneuvoston hanketietopalvelun tietojärjestelmäpalvelut on kuvattu tarkemmin kohdearkkitehtuuridokumentin luvuissa 6.2.1 – 6.2.4.:

Järjestelmän toiminnallisuutta on hahmotettu esiselvityksen kuluessa käyttäjätarinoina, joista on jalostettu käyttötapaukset (liite 3). Kuva 9 esittää käyttötapaukset kaaviona.

Kuva 9. Valtioneuvoston hanketietopalvelun käyttötapaukset

5.4 Järjestelmävaatimukset

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitykseen on sisällytetty vaatimusmäärittelyvaihe, jossa on tuotettu – tavoitellen tarjouspyyntöön sisällytettäviä vaatimusten kuvauksia – toiminnallisten ja ei-toiminnallisten vaatimusten kokonaisuus sekä lisäksi käyttötapausmäärittely. Nämä tuotokset on kuvattu kappaleessa 6.

5.5 Tietoturvallisuus

Valtioneuvoston hanketietopalvelussa käsitellään julkista tietoa.

Valtioneuvoston hanketietopalvelun kohdearkkitehtuurissa on tunnistettu seuraavat tietoturva-asiat:

- Noudatetaan tietoturvallisuutta koskevia säädöksiä ja valtionhallinnon ohjeistuksia sekä muita normeja. Hanketietojärjestelmä sisältää julkista tietoa, joten tietosisällön salaamistarpeesta ei nouse tietoturvatarpeita. Integroitavien järjestelmien näkökulmasta tulevat tietoturvatarpeet huomioidaan tietoturvallisuuteen liittyvien normien mukaisesti.
- Tiedon eheys, luotettavuus ja saatavuus on varmistettu. Tiedon luominen ja muuttaminen (käyttäjien käyttöoikeudet tietoon on määritelty). Hanketietojärjestelmään tuotavan tiedon tulee olla luotettavaa ja varmistettua. Tietojen syöttämisen pääsyn- ja käyttöoikeushallinnalla varmistetaan, että oikeat henkilöt tuovat tiedot järjestelmään integroitujen järjestelmien lisäksi.
- Hanketietojärjestelmä on tietoturvallisuusasetuksen mukainen perustason

järjestelmä. Hanketietojärjestelmän vaatimusmäärittelyn ja jatkuvan palvelun tulee täyttää Vahti 2/2010 (Ohje tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa annetun asetuksen täytäntöönpanosta) perustason vaatimukset.

- ICT-varautumisen taso on määritetty hanketietojärjestelmän omistajan toimesta. Hanketietojärjestelmän vaatimusmäärittelyyn ja jatkuvan palvelun varautumiseen tulee soveltaa tarkoituksenmukaisesti Vahti 2/2012 ohjetta (ICT varautumisen vaatimukset).

Valtioneuvoston hanketiedon tietoturvaa on käsitelty tarkemmin liitteessä 1, kappaleessa 3.4 Tietoturvaperiaatteet ja integraatioperiaatteet.

Nykyisen Haren tietoturvaso on määritelty perustasoksi ja ICT –varautumisen taso perustasoksi.

5.6 Kustannus- ja hyötyanalyysi

Hanketiedon esiselvityksessä on tehty kustannus-hyöty –analyysi, investointi- sekä elinkaarilaskelmat. Hanketietopalvelu korvaa nykyisen hankerekisterin. Esiselvityksen perusteella nykyisen hankerekisterin korvausinvestointiin ei ole aikanaan varauduttu (esim. hankerekisterin elinkaarikustannusten arviointi).

5.6.1 Hyödyt

Valtioneuvoston hanketietopalvelun hyötyjä on tarkasteltu esiselvityksessä (kuva 10) asiakkaiden ja sidosryhmien saamien hyötyjen, toiminnan ja prosessien tehostumisen hyötyjen, taloudellisten hyötyjen sekä osaamisen ja henkilöstön näkökulmasta saavutettavien hyötyjen näkökulmista.

Valtioneuvoston hanketietopalvelu on kiinteä osa valtioneuvoston tietojärjestelmäkokoaisuutta, joka kokonaisuudessaan tuottaa merkittävää systeemistä hyötyä suomalaiselle yhteiskunnalle muun muassa edistämällä hallinnon avoimuutta, tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Eri lähteistä koostuva tietovaranto muodostaa itsessään ainutlaatuisen ja merkittävän kokonaisuuden, joka palvelee useita eri käyttäjäryhmiä (kansalaiset, päätöksentekijät, media, virkamiehet).

Kuva 10. Valtioneuvoston hanketietopalvelun hyödyt eri näkökulmista

Suomessa avoimuus on hallinnon keskeinen arvo. Valtioneuvoston hanketietopalvelu lisää hallinnon avoimuutta ja toteuttaa julkisuuslain vaatimuksia tiedonsaannin ja hyvän tiedonhallinnan edistämiseksi. Hanketietopalvelun asiakkaita ovat muun muassa kansalaiset, media, erilaiset intressiryhmät. Toisin sanoen kaikki ne, joita valtioneuvoston merkittävät asiat kiinnostavat. Hanketietopalvelun sisältämä tieto on julkista ja jatko-hyödynnettävissä avoimen kyselyrajapinnan kautta.

Hanketietopalvelun tiedon on oltava laadultaan riittävän yhtenäistä. Yhtenäinen tieto edellyttää muodostuakseen yhtenäistä toimintaa, jolloin hanketietopalvelun näkökulmasta hanketiedon käsittelyn on yhtenäistyttävä valtioneuvostossa. Hanketietopalveluun sisältyvien ja siihen liittyvien prosessien osalta yhtenäistäminen tarkoittaa toiminnan ja prosessien selkeyttämistä, työvaiheiden ja toimijoiden määrän tavoitteellista vähentämistä. Esimerkiksi hanketiedon ylläpitäjänä toimii sama henkilö, joka vastaa hankkeen tai työryhmän työstä. Hanketietopalvelun integraatorajapinnat tulevat vähentämään merkittävästi nykyistä manuaalista saman tiedon tallentamista useaan erilliseen järjestelmään.

Valtioneuvoston hanketietopalvelusta saavutettavat taloudelliset hyödyt perustuvat pitkälti prosessien tehostumiseen ja automatisoitumiseen. Esimerkiksi hanketiedon 10 vuoden elinkaaren aikana uusi hankkeita ja toimielimiä tultaneen perustamaan vähintään 1000 vuodessa. Tämä tarkoittaa 10000 hanketta tai toimielintä, joiden osalta lähes samoja tietoja ylläpidetään kahdesta viiteen eri tietojärjestelmässä. Valtioneuvoston hanketietopalvelun, valtioneuvoston asianhallintajärjestelmän ja yhteisen julkaisualustan muodostamassa toiminnallisessa kokonaisuudessa 10000 uuden hankkeen perustamisesta, julkaisusta verkkosivuilla ja asianmukaisesta arkistoinnista voidaan saavuttaa arviolta tunnin tehostuminen hankkeen tai toimielimien elinkaaren aikana. Valtioneuvoston hanketietopalvelun myötä nykyinen hankerekisteri poistuu käytöstä ja ko. rekisteriin käytetyllä ylläpitokustannuksella saadaan huomattavasti modernimpi ja kattavampi eri asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeita vastaava palvelu.

Osaamisen ja henkilöstön näkökulmasta saavutettavien hyötyjen näkökulmista hanketietopalvelu tekee näkyväksi virkamiesten tekemän työn. Toisaalta hanketietopalvelun avulla myös valtioneuvoston henkilöstön on nykyistä helpompi seurata eri ministeriöissä tapahtuvaa valmistelua ja erilaisten toimielimien työskentelyä. Hanketietopalvelun yhteiset prosessit tarkoittavat myös sitä, että yhteistyö ja yhteiskehittely on aiempaa helpompaa, kun toimintatavat ovat tuttuja koko valtioneuvostoyhteisössä. Toimintatapojen opetteluun sijasta on mahdollista keskittyä varsinaiseen substanssitekemiseen.

5.6.2 Yhteenvedo kustannus-hyöty analyysistä

Esiselvityshanke on toteuttanut alustavan kustannus-hyöty-analysin, jotka ovat vielä karkealla tasolla ja suuntaa-antavia. Kustannusten arviointia tulee tarkentaa erityisesti palvelun edellyttämän teknisen alustan ja jatkuvan palvelun kustannuksen osalta. Oheiset tiedot perustuvat kehittämiskustannusten osalta toteutettuun epäviralliseen tietopyyntöön sekä ICT-infrastruktuurin osalta eräiden nykyisten palvelujen toteutuneisiin kustannuksiin.

Taloudellisten hyötyjen arviointia tulee myös tarkentaa myöhemmissä vaiheissa. Laskelmissa ei ole otettu huomioon ministeriöiden oman työn hintaa (kehittämisen panosta).

Mikäli päädyttäisiin tilanteeseen, jossa nykyinen Hare päätetään ajaa alas ja korvaavaa ratkaisua ei toteuteta, niin tämän ratkaisun vaihtoehtoiskustannukset työn lisääntymisenä hanketiedon ylläpitona eri järjestelmiin sekä uusien erillisjärjestelmien kehittämisenä on merkittävä.

Kaavio 11 kuvaa kehittämisen kannattavuutta, kun on huomioon seuraavat hyödyt:

1. Taloudelliset hyödyt:
 - nyk. Haren kustannusten poistuminen. Nykyinen Hare poistuu käytöstä v 2015 lopussa. Vuonna 2014 kustannukset ovat n. 95 000 €/vuodessa.
2. Arvioidut taloudelliset hyödyt (ei ole olemassa luotettavia volyyymi- tai mittaustietoja). Arviossa on tässä alustavassa analyysissä ollut mukana vain pieni osa hanketietopalvelun laajuudelta:
 - Hallitusohjelman visualisointeihin liittyvät hyödyt. Tuotetaan 2-3 kertaa vuodessa. Toiminta tehostuu yhteensä 10-14 htp/v.
 - Hanketiedon ylläpidon tehostuminen: nykytilassa syötetään sama tieto 2-3 paikkaan kerran kuussa samoja tietoja, toiminta tehostuu 50 % nykyisestä oletuksesta
 - Hankkeiden perustaminen ja päättäminen, tehostuu 50 % nykyisestä oletuksesta
 - Tietopalvelupyynnöt tehostuvat, tehostuu 50 % nykyisestä oletuksesta

Kohdan 2 taloudellisten hyötyjen arvioinnissa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Ministeriöiden keskimääräiseksi henkilötyöpäivän hinta on 250 €/htp
- Hyödyt realisoituvat hallitusohjelman osalta 2 vuodessa, käyttöönottovuonna kerrotoimella 0,3
- Muiden toimintojen kuin hallitusohjelman osalta on oletettu, että hyödyt realisoituvat 4 vuodessa 2016 alkaen siten, että hyödyn kerroin on 1. vuotena 0,25, 2. vuotena 0,5 ja 3. vuotena 0,75
- Aktiivisia kohteita (hankkeita ja toimielimiä) on oletettu olevan vuosittain 2000 kpl. Oletettu, että tällä hetkellä samoja tietoja ylläpidetään kerran kuussa 2-3 paikkaan, yhteensä 0,5 h/kohde/kk.
- Uusia kohteita on oletettu perustettavan 1000 kpl. Oletettu, että nykytilassa kohteen tietojen syöttäminen eri järjestelmiin vie 1 h/kohde.

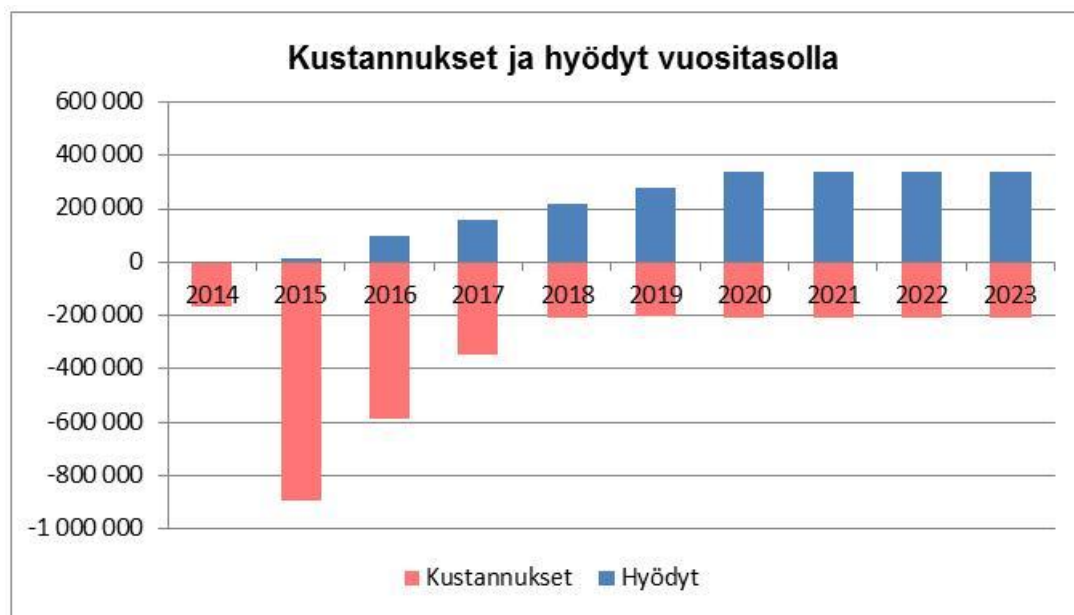
- Kohteita on oletettu päättyvän vuodessa 1000 kpl
- Oletettu, että tällä hetkellä Haren sisältöä koskeviin tietopalvelupyyntöihin menee ministeriöiltä yhteensä 1 htp/kk. Oletettu, että päättämistoimet vievät nykytilassa 1 h/kohde.

Taloudelliset hyödyt eivät ole perusteena hanketietopalvelun toteuttamiselle. Kaaviosta 11 havaitaan kuitenkin, että karkeastikin arvioidut hyödyt kattavat jatkuvan palvelun arvioidut kustannukset.

Kustannuksista on otettu huomioon kaikki investointi- sekä jatkuvan palvelun kustannukset. Taulukko 4 esittää esiselvityksessä laaditun kustannus-hyötyanalyysin alustavan arvion kustannuksista elinkaarelle pyöristettynä 1000 €n tarkkuudelle.

Taulukko 4. Alustava arvio valtioneuvoston hanketietopalvelun kehittämisen ja jatkuvan palvelun kokonaiskustannuksista

Rahoitusosuudet ja -lähteet	Vuodet yht.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VM, esiselvitys	165	165									
kehittäminen yhteensä (sis myös teknisen alustan)	1 322		791	391	140						
jatkuva palvelu (sis. myös teknisen alustan)	1 748		102	195	205	205	205	209	209	209	209
Yhteensä	3 235	165	893	586	345	205	205	209	209	209	209

Kuva 11, alustava arvio. Valtioneuvoston hanketietopalvelun kustannukset ja hyödyt

5.7 Laatutavoitteet

ICT palvelujen kehittäminen: Laadunvarmistus –suosituksen (JHS 182) Mittareita liitteessä on kuvattu järjestelmiin liittyviä laatuksiteereitä ja mittareita useiden eri standardien mukaisesti. Laatumittarit voidaan ryhmitellä ISO/IEC 9126 -standardin mukaisiin pää-

luokkiin. Nämä pääluokat sopivat hyvin myös valtioneuvoston hanketietopalveluun: kaikkia näkökulmia on käsitelty ainakin jollakin tasolla kohdearkkitehtuuridokumentissa (liite 1). Taulukossa 3 on kuvattu alustavasti JHS 182:n mukaisesti jaoteltuna valtioneuvoston hanketietopalvelun laatutavoitteita ja niiden mittaamista.

Esiselvityshanke esittää, että valtioneuvoston hanketietopalvelun elinkaaren aikana seurattaisiin seuraavien laatumittareiden kehitystä:

- tyytyväisyys: asiakastyytyväisyys- ja käytettävyysskyselyt
- toiminnallisuus: tietoturvallisuus
- palvelun laatu sekä sovelluksen että infrastruktuurin osalta (SLA)
- tehokkuus: Vaikuttavuus

Taulukko 5. Laatumittarien tarkastelu JHS 182 liitteen 3 mukaan

Laatukriteeri	Merkitys VN hanketietopalvelussa	Mittaaminen
Toiminnallisuus (functionality)		
– Manuaalisen työn vähentäminen	Tavoitteena on automatisoida rajapintoja, mikä vähentää manuaalisia työvaiheita.	Valitaan tietty prosessi, jonka vaiheet mitataan nykytilassa ja uudessa ratkaisussa.
– Päällekkäisen työn vähentäminen – Saman tiedon tallennuskertojen vähentäminen	Tavoitteena on päästä nykyisestä 2-3 paikkaan tallentamisesta siihen, että tieto talletetaan yhteen kertaan.	Työaikaa säästyy vuodessa käynnissä olevien kohteiden lkm*12*tallentamiseen käytetty aika.
– Tuote tai palvelu on tietoturvallinen	Tulee olla määriteltyjen tietoturvaperiaatteiden ja vaatimusten mukainen	Tietoturva-auditoinnit. Löydettyjen haavoittuvuuksien vakavuus ja määrä.
– Kattavuus (palvelulle asetetut vaatimukset täytetään)	Tulee toteuttaa vaatimusmäärittelyssä kuvatut vaatimukset. Inkrementaalinen kehitys.	Hyväksymistestaus.
– Yhteentoimivuus	Arkkituuriinmukaisuus. Integroitavuus.	Noudattaa esiselvityksessä määritettyä kohdearkkitehtuuria. Kohdearkkitehtuurin ajantasaisuutta valvotaan.
Luotettavuus (reliability)		
– Luotettavuus (virheettömyys, oikeellisuus)	Tiedon oikeellisuus ja ajantasaisuus. Kohteiden tietojen laatua tuetaan myös ratkaisun toiminnallisuudella (muistutukset, tietosisällön kattavuuden pisteytys).	Valvotaan omistajan toimesta.
– Virheensietokyky	Varautumissuunnitelma normaalitilanteiden häiriöihin. Suunnitelma on testattu. Sovellus testattu.	SLA, virhe- ja häiriöilmoitusten lkm.

Käytettävyys (usability)		
– Selkeys, helppokäyttöisyys	Käytettävyys keskeisessä asemassa esiselvityksessä, laaja vaatimusosio. Toteutettu protomalli.	Käytettävyyden ja esteettömyyden auditointi/testaus. Käyttäjien tyytyväisyyskyselyt
– Kohderyhmien erot huomioitu (esim. kieli)	Kotimaiset kielet suomi, ruotsi, saame sekä lisäksi englanti mahdollista toteuttaa rinnakkaisina.	Velvoitetaan omistajan toimesta.
Tehokkuus (efficiency)		
– Kapasiteetti (tietokanta, tietoliikenne, tallennus, prosessointi, varmistus)	Varauduttava kuormituspiikkeihin.	SLA
Ylläpidettävyys (maintainability)		
– Ylläpidettävyys	Mahdollisimman suuri riippumattomuus toimittajista. Parhaat käytännöt toteutuksessa ja jatkuvassa palvelussa.	Katselmoinnit, auditointi
Siirrettävyys (portability)		
– Uudelleenkäytettävyys ja yleistettävyys	Riittävät immateriaali-oikeudet. Pyrkimys generiseen ja standardeihin pohjautuvaan tietomalliin.	Katselmoinnit
– Laajennettavuus eli tukeeko rakenne uusien vaatimuksien toteuttamista	Tavoitteena laajennettavuus valtionhallinnon virastoille tai laajemmin julkishallintoon.	Katselmoinnit
Tehokkuus (effectiveness)		
– Vaikuttavuusvaatimus (panos/tuotos)	Tiedon laatu, kattavuus ja palvelevuus kehittyvät ja yhtenäistyvät. Toiminnan tehostuminen ja yhtenäistyminen.	Kustannus-hyötyanalyysin seuranta. WWW-tilastojen seuranta.
Tuottavuus (productivity)		
– Läpimenoaika	Prosessien ennakoidaan tehostuvan.	Valitun prosessin mittaus nykytilanteessa ja uudessa ratkaisussa.
– Tuottavuusvaatimus	ks. 7	
– Työn tuloksellisuuden parantaminen	Tavoitellaan mahdollisuutta hajauttaa tiedon tuottaminen sinne, missä tieto syntyy.	Tiedon ylläpitäjien lkm. Päivystiheys. Tiedon laatu verrattuna resursseihin.
– Saatavuus (oikea-aikaisuus, nopeus)	Tiedon löytäminen, hakeminen ja jalostaminen helpottuvat ja tehostuvat.	Hanketietoon kohdistuvat ietopalvelupyynnöt. Manuaalisesti tuotettavien raportointien määrä.
– Palveluikkuna (pal-	Tulee olla 24/7 käytet-	SLA

velun käytettävissä oloaika) vastaa asiakkaan tarpeita	tävissä poislukein sovitut huoltoikkunat. Tuki virka-aikaan.	
– Palveluaikatavoitteen täytyminen	Hanketietoon liittyvien palvelutoimintojen, esim. tietopyyntöjen odotetaan tehostuvan.	Läpimenoajan mittaaminen.
Turvallisuus (safety)		
– Taloudelliset menetykset	-	-
Tyytyväisyys (satisfaction)		
– Asiakslähtöisyys	Ratkaisun kuvaamisessa on kuultu runsaasti eri kohderyhmiä. Arkkitehtuuriperiaatteissa tarvelähtöisyys. Palveluun kaavailtu sisällytettävän palautetoimintoa.	Tyytyväisyysmittaukset kaikille kohderyhmille.
– Työn mielekkyyden paraneminen	Tavoitellaan eri kohderyhmiä palvelevaa näkymää tietoon ja toisaalta automatisointia ja ylläpitäjän modernia käyttöliittymää.	Tyytyväisyysmittaukset kaikille kohderyhmille.
– Helppokäyttöisyys	Sisäisen ja ulkoiset käyttäjät kokevat palvelun helppokäyttöiseksi. Käytettävyys ei ole este käytölle.	Tyytyväisyysmittaukset kaikille kohderyhmille. Käytettävyys/esteettömyysauditoinnit.

5.8 Integrointi muihin järjestelmiin

Valtioneuvoston hanketietopalvelun kohdearkkitehtuuridokumentin (liite 1) kappaleessa 3.4 on esitetty esiselvityksessä tunnistetut integraatioperiaatteet:

- Integraatiot toteutetaan valtion yhteisten integraatiopalveluiden kautta. Integraatiot toteutetaan pääsääntöisesti kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaisesti käyttäen kansallista palveluväylää. Integroitavia palveluita ovat esimerkiksi Kieku, hallinnonalojen asianhallintajärjestelmät, hankesalkkujärjestelmä. Hanketietojärjestelmä tarjoaa avoimen rajapinnan hanketiedon hyödyntämistä varten ja tarjoaa sisätönsä myös Avoimen datan portaalin kautta.
- Tietoa ylläpidetään yhdessä paikassa. Pyritään siihen, että tiedoilla on oma ydintietovarastonsa, mistä ne siirretään hanketietojärjestelmän piiriin rajapinnan kautta. Hanketietojärjestelmän muodostaessa omaa ydintietoaan, se siirretään tarvittaessa rajapinnan kautta muiden järjestelmien käytettäväksi. Hanketietojärjestelmä tarjoaa sisältöään avoimen rajapinnan kautta, erityisesti avoimen datan portaaliin, mistä se on saatavilla.

Nykyiseen Hareen toteutetut integraatiot on kuvattu kappaleessa 2.

Kohdearkkitehtuuryössä on tunnistettu liittymä- ja rajapintatarpeita. Valtioneuvoston hanketiedon kehittämisen seuraavissa vaiheissa toteutettavat integraatio- ja rajapintatarpeet on tässä kappaleessa esitetty vaiheittain priorisoituina. Koska Valtioneuvoston hanketietopalvelu on rajattu melko suppeasti kohteiden tietojen kokoamiseen, täydentämiseen ja esittämiseen, palvelussa on runsaasti integraatiotarpeita.

Tietovirtakaaviossa (liite 1, kpl 5.5 ja kpl 6.4) esitetyt rajapinnat voivat olla automatisoituja tai manuaalisia. Rajapinnan automatisoinnin kannattavuus riippuu mm. rajapinnan tapahtumien volyymeistä ja kohdejärjestelmän valmiudesta rajapintojen toteuttamiseen. Lisäksi kehittämisessä tulee ottaa huomioon eri järjestelmien kehittämissuunnitelmat (toteutus ei välttämättä mahdu kohdejärjestelmän kehitykseen tavoiteltuna ajankohtana) sekä kohdejärjestelmän integraatorajapinnan kehittämisen rahoitus

Taulukossa 4 on luokiteltu automatisoitavien rajapinta/integraatiotarpeiden toteutustarvetta kehittämisen päävaiheisiin. Vaiheistusta tulee myöhemmissä vaiheissa tarkentaa tarpeen mukaan. Todennäköisesti ensimmäisen vaiheen toteutusprojektiin ei mahtune kaikkia vaiheessa yksi kuvattuja integraatioita. Tietyn vaiheen sisällä toteutusta on mahdollista priorisoida tärkeyden mukaan. Kunkin integraatiotarpeen tarkentavissa kuvauksessa ranskalaisin viivoin esitetyt tarkennukset ovat viittauksia liitteen 1 kappaleessa 6.4 kuvattuihin yksittäisiin raja-pintoihin.

Kohdearkkitehtuuridokumentin kappaleessa 5.5. kuvatuista tietovirroista osa jää tai voi jäädä pysyvästi manuaalisiksi.

Kehittämisen päävaiheiden aikataulusta on kuvattu kappaleessa 8, Alustava hankesuunnitelma.

Taulukko 6. Automatisoitavien integraatioiden vaiheistus ja tärkeys

Kehittämisen päävaihe	integraatio/liittymä, kuvaus	Täykeys: (I välttämätön, II tärkeä, III hyödyllinen)
1. vaihe = minimirajapinnat ja integraatiot, toteutetaan kehityshankkeen (toimitusprojekti) aikana		
	YJA: tietojen esittäminen, minimi: Hare-integraation nykyisen toteutuksen laajuus <ul style="list-style-type: none"> – Käyttö (koko tietosisältö ja toiminnallisuus) yhteisen julkaisualustan (YJA) kautta – YJA välittää palautetiedon hanketietojärjestelmälle 	I
	YJA: haku- ja visualisointimoduulit <ul style="list-style-type: none"> – Käyttö yhteisen julkaisualustan (YJA) kautta 	II
	Mahti, mahdollisesti Doktorin ja Oskarin: nykyisen Hare-integraatioiden pohjalta rakennettava väliaikainen asianhallintaintegraatio yksisuuntaisena, nykyisellä tietosisällöllä. Oskarin nyky. rajapinta on monimutkaisin ja tulevan asianhallinnan käyttöönotto piakkoin, joten Oskarin integraatio jäänee toteuttamatta. Noudetaan määritellystä paikasta. Sis. myös :	II

	- Olemassa olevan kohteen tietojen päivitysten tuominen hanketietojärjestelmään	
	Acta, Salama: mahdollisen integraation toteutus selvitettävä vähintään hanketietoon liittyvien asiakirjojen siirron osalta. Mahdollisesti yhteisen VN-asianhallinnan alustava määrittely tässä vaiheessa – mainittujen järjestelmien integraation toteutus mahdollisimman paljon tulevan tavoitetilan mukainen. - Olemassaolevan kohteen tietojen päivitysten tuominen hanketietojärjestelmään	III
	Varmenteet https:liikennettä varten (ei ole integraatio, siirretään vaatimuksiin)	I
	Rajapinta/kyselyrajapinta julkisen tiedon hyödyntämiseen. Esim. ministeriöiden verkkopalvelut, Avoin datan portaalit, median järjestelmät	I
	Lausuntopalvelu.fi - Kohteen lausuntojen käsittelyalueen perustamisen tarvitsemien tietojen välittäminen - Hakupalvelu käyttöliittymän lisäksi tarjotaan ulospäin integroitavaksi palveluksi.	II
	Otakantaa.fi - Kohteen keskustelualueen perustamisen tarvitsemien tietojen välittäminen	II
	Yhteystieto (Valtorin palvelu) - Virkamiehen yhteystietojen haku	II
	Sanastot/luokitukset (Juho) - Ulkopuolella ylläpidettävien koodistojen vastaanotto	I
	Verkkopalvelut, linkitykset ja leijukkeet (ei ole integraatio). Senaattori, intrat.	I
	Hankesalkku - ICT hankkeiden poimiminen määräajoin YJAan samassa muodossa kuin Valtioneuvoston hanketietopalvelun projektikooste.	II
2. vaihe = jatkuvan palvelun aikana toteutettava, 1. kiireellisyysluokka, 2016 aikana		
	Palveluväylään kytkeytyminen, mahdollistaa integroitumisen palveluväylään tarjoten hanketietopalvelun tiedon (ei ole integraatio)	I
	Valtioneuvoston asianhallinta, rajapintojen määrittely - Ulkopuolisesta järjestelmästä uutena perustettava kohde - Olemassaolevan kohteen tietojen päivitysten tuominen hanketietojärjestelmään - Hanketietojärjestelmään perustetun kohteen välittäminen ulkoiseen järjestelmään - Hanketietojärjestelmässä olevan hankkeen päättäminen - Tilannetieto hanketiedolle	I
	Asiakastieto - Valtionhallinnon ulkopuolisen yhteystiedon haku	II
	Avoindata.fi - Hanketieto kokonaisuudessaan julkaistaan	II

	käyttöön Avoindata.fi-palvelun rajapinnan kautta.	
3. vaihe = 2017 aikana, uuden kilpailutukseen sisällytettävä lisäkehitys, hyödylliset integraatiot		
	Eutori - Ulkopuolisesta järjestelmästä uutena perustettava kohde	II
	PTJ - Tilannetieto hanketiedolle	II
	Eduskunnan järjestelmät - Tilannetieto hanketiedolle	II
	Kieku - toteumatieto (htp, kustannukset)	I
	Hankesalkku (v 2017 elo->), mahdollinen uusi ratkaisu - Tilannetieto hanketiedolle - Ulkopuolisesta järjestelmästä uutena perustettava kohde - Hanketietojärjestelmässä olevan hankkeen päättäminen - Tilanne(raporttitivistelmä)tieto ulkoiselle järjestelmälle	I
	IDM (Valtion yhteinen) - käyttäjien tiedot ja valtuudet (sisäisen käyttäjähallinnan korvaaminen)	I

5.8.1 Konversiosuunnitelma

Hankerekisterin päätyneiden kohteiden historiatiedot on mahdollista siirtää Valtioneuvoston hanketietopalvelun lisäksi kattavina Arkistolaitoksen sähköisten aineistojen vastaanotto- ja palvelujärjestelmä VAPA:aan pysyvässä säilytyksessä.

Taulukossa 3 on esitetty alustavasti nykyisen hankerekisterin tietojen migraatio Valtioneuvoston hanketietopalvelun tietosisältöön. Tietosisältö on kuvattu liitteessä 1, kappale 5.2.

Taulukko 3. Hankerekisterin kohteiden konvertointi Hanketietopalveluun

Konvertoitava järjestelmä Hare			Hanketietopalvelu		
Tiedot		Tiedon muoto	Päätietyryhmä		Huomioita
Henkilön tiedot	Etunimi		Henkilön perustiedot	Henkilötieto	
	Sukunimi			Henkilötieto	
	Nimike			Henkilötieto	
	Työnantaja			Henkilötieto	
	Sähköposti			Henkilötieto	
Ylläpitäjä	sukunimi, etunimi	Käyttäjätieto			
	Tehtävä eli hankkeen luonne	Valintalistan termi	Kohteen perustiedot	Kohteen tyyppi	
	Hankkeen nimi			Kohteen perustieto	Kohteen nimi, sen mahdollinen lyhenne ja verkko-

	Liittyvät hankkeet	hankenumero		Suhde muihin kohteisiin	
	Hankkeen suhde hallitusohjelmaan	kyllä / ei		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde hallitusohjelmaan, kuvaus	vapaateksti		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde talousarvioon	kyllä / ei		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde talousarvioon, kuvaus	vapaateksti		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde Suomen lainsäädäntöön	kyllä / ei		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde Suomen lainsäädäntöön, kuvaus	vapaateksti		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde EU:n lainsäädäntöön	kyllä / ei		Muu yhteys	
	Hankkeen suhde EU:n lainsäädäntöön, kuvaus	vapaateksti		Muu yhteys	
	Asettaja	Valintalistan termi	Julkisyhteisötieto	Organisaatitieto	
	Asettajan osasto	Valintalistan termi		Organisaatitieto	
	Asettajan yksikkö	Valintalistan termi		Organisaatitieto	
	Hankkeen tila / Tila	Valintalistan termi	Toimeenpanon tilannetieto	Tilatiето	Tilatiетolla "sisäinen" olevia hankkeita ei siirretä
	Arkistotiedot	Vapaateksti		Tilatiето	
	Tilanne eli hankkeen vaihe	Valintalistan termi		Vaihetieto	
	Asettamispäivä	pp.kk.vvvv		Voimassaoloaika	
	Toimikausi/aikataulu	pp.kk.vvvv - pp.kk.vvvv		Voimassaoloaika	
	Henkilökoht. Toimikausi (alku)	pp.kk.vvvv		Historiatieto	
	Henkilökoht. Toimikausi (loppu)	pp.kk.vvvv		Historiatieto	
	Päivitysoikeudet			Valtuutus	

Haren kohteiden lukumäärät lokakuussa 2014 on esitetty kappaleessa 2.

5.9 Palvelun hallintamalli

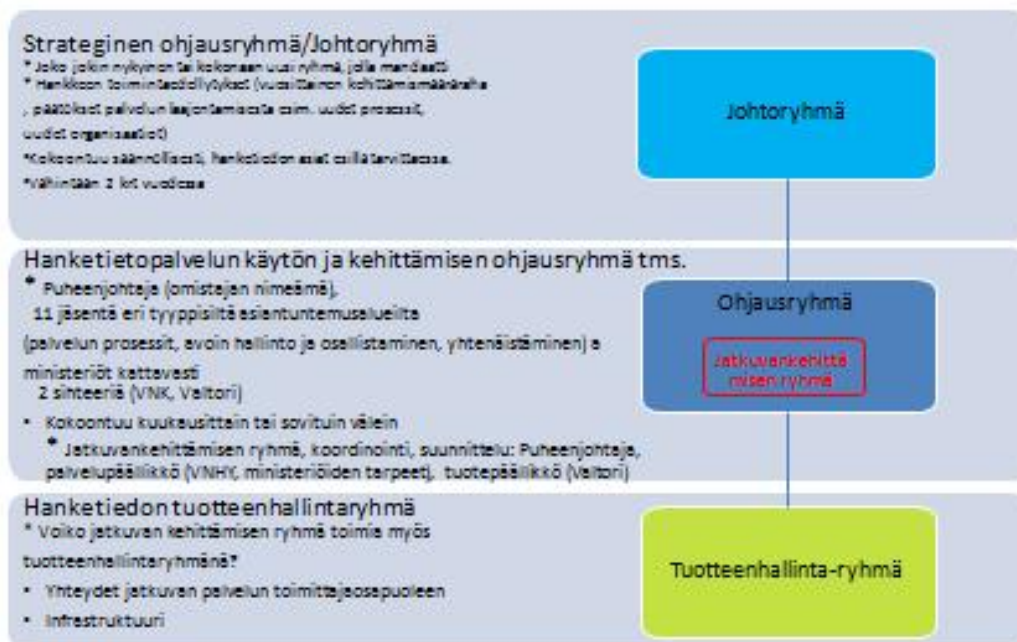
Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutusprojektin omistajana ja rahoittajana toimii valtiovarainministeriö. Toteutusprojektin hankintayksikkönä ja kilpailutusprojektin omistajana toimii Valtori. Valtiovarainministeriö asettaa hanketietopalvelun toteutusprojektille erillisen ohjaus- ja projektiryhmän.

Valtiovarainministeriö ja valtioneuvoston kanslia sopivat marraskuussa 2014 valtioneuvoston hanketiedon ja hanketietopalvelun hallintamallista ja ohjausrakenteesta (sisältäen palvelun omistajuus, ohjaus- ja ylläpitovastuut, sopimusten siirto).

Valtioneuvoston kanslia toimii hanketietopalvelun omistajana, vastaten hanketietopalvelun käyttöönotosta sekä palvelun ylläpidosta ja jatkuvasta kehittämisestä. Valtioneuvoston hallintoyksikölle on siirretty vuodesta 2015 alkaen ministeriöiltä nykyisen Haren ylläpitokustannusten rahoitusosuudet (yhteensä n. 95 000 euroa vuodessa).

Valtioneuvoston kanslia asettaa hanketietopalvelun ohjausrakenteessa kuvatut ryhmät. Valtiovarainministeriö tulee antamaan uuden määräyksen hanketietopalvelun käytöstä uuden hanketietopalvelun valmistuttua (noin syyskuu 2015).

Kuva 11 Valtioneuvoston hanketiedon ja hanketietopalvelun ohjausrakenne

Hanketietopalvelun ohjausrakenne ja hallintamalli on kolmitasoinen. Valtioneuvoston hanketiedon hyödyntämistä ja strategisen tason päätöksiä varten tarvitaan hanketiedon strateginen ohjausryhmä/johtoryhmä. Ko. ryhmänä voi toimia jokin nykyinen ryhmä tai kokonaan uusi ryhmä. Ko. ryhmällä tulee olla mandaatti tehdä päätöksiä, jotka liittyvät hanketiedon ja hanketietopalvelun toimintaedellytysten varmistamiseen (resursointi, kehittämisen rahoitus) sekä hanketietopalvelun laajentamiseen käsittämään uusia prosesseja tai organisaatioita.

Valtioneuvoston hanketiedon käytön ja kehittämisen kannalta keskeisin ryhmä on hanketietopalvelun käytön ja kehittämisen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa että hanketietopalvelu vastaa käyttäjien tarpeita ja palvelua käytetään niihin käyttötarkoituksiin joita varten palvelu on toteutettu. Ko. ryhmän tehtävänä on vastata myös siitä, että hanketietopalvelua kehitetään jatkuvasti. Ohjausryhmä on sekä ministeriöiden että hanketietopalveluun sisältyvien, siihen liittyvien ja palvelua tukevien prosessien asiantunteumuksen osalta kattava. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jokaisesta ministeriöstä on edustaja, joka tuo mukanaan tietyn osaamisalueen ja toisaalta ko. edustaja toimii yhteyshenkilönä prosessin/asian valtioneuvostotasoisesta kehittämisestä tai koordinoinnista vastaavaan ryhmään tai verkostoon.

Hanketietopalvelun riittävän laadukas ylläpito ja kehittäminen edellyttävät uusina rooleina valtioneuvoston hallintoyksikössä toimivaa palvelupäällikköä (vastuulla hanketietopalvelun substanssi ja kehittäminen toiminnallisista lähtökohdista kokonaisuutena) sekä tuotepäällikköä (tämä voi tulla myös Valtorista).

6 Vaatimusmäärittely

Valtioneuvoston hanketietopalvelun vaatimusmäärittely työstetään esiselvityksen aikana JHS173 ohjeistuksen mukaisesti. Luonnosversioita hanketiedon toiminnallisista ja ei-toiminnallisista vaatimuksista ei ole liitetty alustavaan esiselvitysraporttiin

Tietoturva-vaatimukset tietoturvan ja valmiuden perustasolle mitoitettuna on esitetään omassa liitteessään, joka perustuu (ei sisällytetä alustavaan esiselvitysraporttiin).

7 Kilpailutuksen perusteet

Tässä kappaleessa kuvataan valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnan kohdetta Valtion hankintakäsikirjan kappaleen 4.5 hengessä.

7.1 Alustava hankinnan kohteen kuvaus

Tarkoitus ja tavoitteet

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityshanke (VM014:00/2014) on toteuttanut v 2014 aikana esiselvityksen valtioneuvoston hanketiedon uudistamista ja nykyisen valtioneuvoston hankerekisterin (Hare) korvaamisesta. Nykyisen hankerekisterin korvaaminen tulee toteuttaa vuoden 2015 aikana, sillä Haren on teknologian osalta niin vanhentunut.

Esiselvityshanke on vastannut valtioneuvoston hanketietopalvelun kohdearkkitehtuurin kuvaamisesta, vaatimusmäärittelystä ja tarjouspyynnön kokoamisesta. Valtion viestintä- ja tietotekniikkakeskus Valtori toimii hankintayksikkönä ja toimii hanketietopalvelun teknisen toimintaympäristön tuottajana.

Hankinnan tavoitteena on, että vuoden 2015 aikana toteutetaan uusi valtioneuvoston hanketietopalvelu, jonka avulla kaikkien järjestelmän sidosryhmien on mahdollista seurata yhtenäisesti valtioneuvoston yleisesti merkittävien asioiden toimeenpanoa. Toteutettava palvelu kokoaa hanketiedon integraatorajapintojen kautta ja toisaalta mahdollistaa virkamieskäyttäjille (joille on myönnetty käyttöoikeus) tietojen täydentämisen. Palvelu sisältää käyttäjähakemiston ja tunnistautumisen. Lokaali hakemisto voidaan myöhemmin korvata valtionhallinnon IDM-palvelulla ja se liitetään Virtu-palveluun. Ks. tarkempi kuvaus kpl 5.

Uusi ratkaisu tulee ensi vaiheessa ministeriöiden käyttöön (nykytilanteen volyymitietoja kappaleessa 2.2), myöhemmässä vaiheessa valtionhallinnon tai mahdollisesti myös julkishallinnon käyttöön. Palvelu sisältää käyttöliittymän tietojen käyttöön (julkinen) sekä tietojen ylläpitoon. YJA (vn.fi) toimii tietojen esityskerroksena julkisessa käyttöliittymässä. On mahdollista toteuttaa hanketiedolle oma domain.

Nykyisessä Haressa pääkäyttäjien lukumäärä on n. 50 kpl ja hanketietoa ylläpitävien käyttäjien lkm. n. 1200, joista n. 240 aktiivisia päivittäjiä. Uusia kohteita (asioita) syntyy Hareen vuosittain n. 900 kpl – uusiin kohteisiin liitetään vuosittain yli 10 000 uutta asiakirjaa. Hankkeiden ja toimielinten lukumäärä on tällä hetkellä n. 16 000 kappaletta. Volyymin ei ennakoida pienenevän uudessa ratkaisussa.

Hankinta sisältää seuraavat osat:

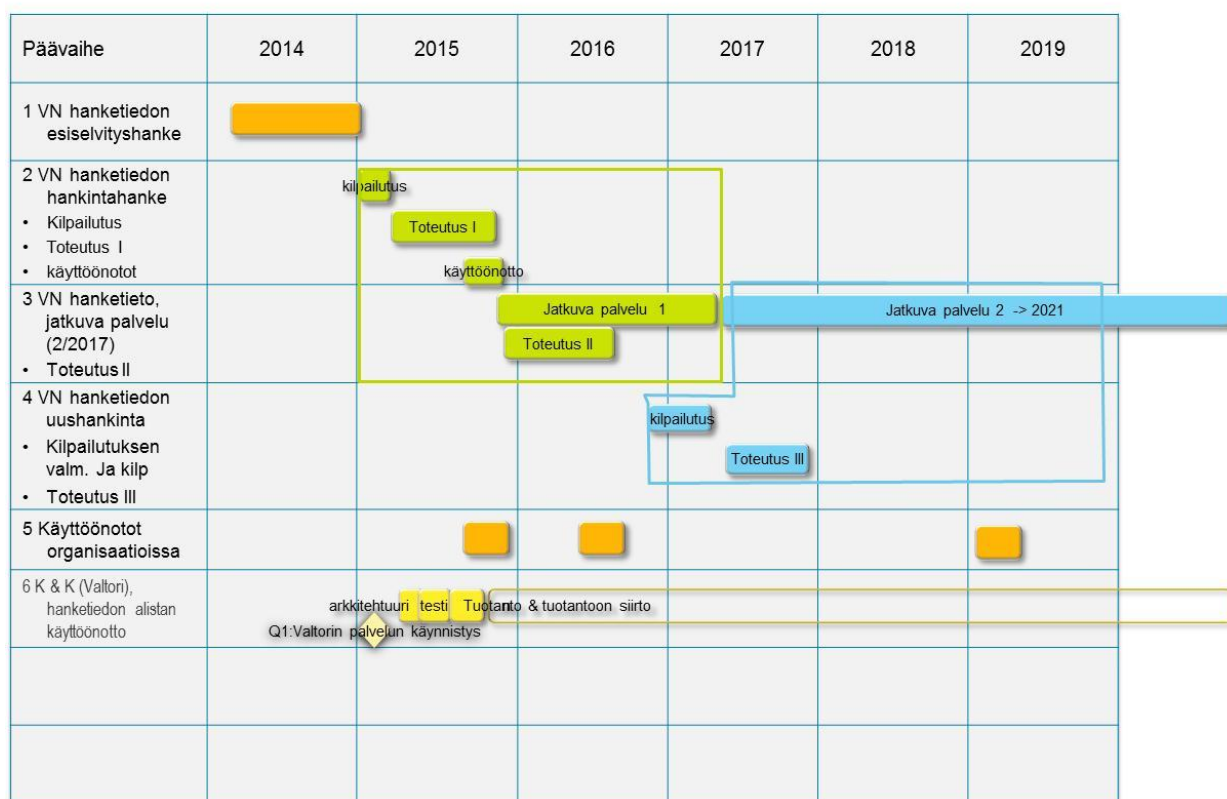
1. v 2015 toteutettava valtioneuvoston hanketietopalvelun toimitusprojekti, toteutus 10/2015 mennessä:

- a) toiminnallisuus, minimitoteutus. Toiminnallisuus kokonaisuudessaan, mikäli ei ole mahdollista sisällyttää kokonaisuudessaan toimintukseen, rajataan osa toiminnallisuudesta osaan 3 b.
 - b) integraatiot, vaihe 1.
 - c) YJA, Liferay 6.2, tarvittavat portletit, perushaku- ja visualisoinnin minimitoiminnallisuus.
 - d) Konversio nykyisestä Hare-järjestelmästä, ks kpl 5.7.1.
 - e) Koulutus VNHY:n tarjoamissa tiloissa, koulutusmateriaalit enintään 50 pääkäyttäjälle ½ päivää.
2. Jatkuva palvelu toteutuksen päättymisestä 28.2.2017 saakka
- a) Järjestelmän tuki ja ylläpito.
 - o Enintään 10 VNHY:n pääkäyttäjälle tukipalvelu virka-aikana järjestelmään liittyvissä tuki- ja palvelupyynnöissä. VNHY:n pääkäyttäjät antavat tukea ministeriöiden pääkäyttäjille (enintään 50). Ministeriöiden pääkäyttäjät tukevat oman organisaationsa loppukäyttäjiä.
 - o Ylläpito: 1 versiojulkaisu vuodessa, palvelupyynnöt, häiriötilanteiden selvittäminen ja korjaaminen.
3. Optio: vaiheistettu jatkokehitys, toteutetaan a:n aikana tarkennetulla sisällöllä v 2016 aikana:
- b) Integraatiot, vaihe 2
 - c) Vaiheistettava toiminnallisuus (mikäli ei ole mahdollista sisällyttää kokonaisuudessaan 1 a): Ks. kuva 8 kpl 5.2:
 - o Käyttöliittymäkerroksesta Asiakasprofiilit, Hakupalvelu (monipuolinen haku, joka täydentää perushakua), kohteiden visualisointi.
 - o Osa johtamisen palvelut / Raportit.
 - o Säädosvalmistelutiedon ylläpito
 - o Strategioiden, selontekojen ja linjausten ylläpito

Esiselvitys on kuvannut tavoitteet kehittämislle kokonaisuudessaan ja tuottaa tarjouspyynnön sekä valmistelee kilpailutuksen käynnistysvalmiuteen. Hanketiedon kehittämisen jatkoon kokonaisuutta on hahmotettu esiselvityshankkeessa: hanke esittää, että jatkossa tapahtuva kehittäminen jakaantuu kolmeen vaiheeseen.

- 1) Ensimmäisen vaiheen jatkohanke Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankintahanke sisältää palvelun kilpailutuksen läpiviennin sekä palvelun toiminnallisuuden ja integraatioiden ensimmäisen vaiheen laajuuden. Ks. myös kpl 8.1 . Ensimmäisen vaiheen kilpailutus sisältää myös mahdollisuuden jatkuvan palvelun puitteissa tehtävään kehitykseen.
- 2) Toisen vaiheen kehittäminen toteutetaan jatkuvan palvelun toimituksena ja toteutuu v 2016 aikana.
- 3) Kolmannen vaiheen kehittäminen kytketään jatkuvan palvelun uusintakilpailutukseen ja toteutuu v 2017 aikana. . Kilpailutukseen on mahdollista sisällyttää toiminnallisuutta ja integraatioita (vaihe 3) toteuttava toteutuserä.

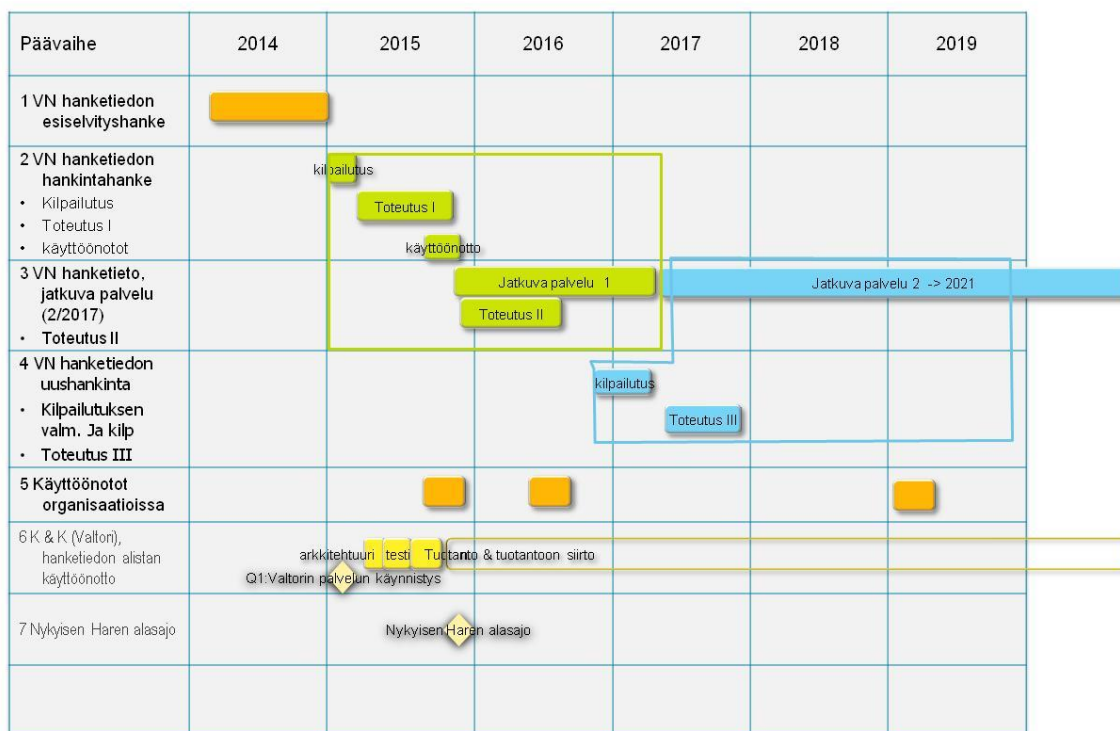
Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys, kehittämisen päävaiheet

Kuva 12. Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys, kehittämisen päävaiheet

Hankinnan kohteen priorisointiin ja vaiheistamiseen vaikuttaa valtioneuvoston hanketietopalveluun integroitavien tai sen palveluihin liittyvien valtion- tai valtionhallinnon palvelujen elinkaari tai kehittämissaikataulu. Kuvassa esitetyt tiedot ovat esiselvityksen tulokintoja, siten niihin liittyvät tiedot tulee tarkastaa tarpeen mukaan kunkin palvelun/hankkeen omistajalta. Kutakin rinnakkaista palvelua on määriteltävä ja toteutettava integraation osalta samassa rytmissä kuin valtioneuvoston hanketietopalvelua.

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys, kehittämisen päävaiheet

Kuva 13. Valtioneuvoston hanketiedon ja rinnakkaisten palvelujen kehitys

7.2 Hankintamalli

Hankintatapa

Hankinta esitetään toteutettavaksi Hanselin puitejärjestelyn (Tekninen IT-konsultointi: Kokonaisprojektit 2012-2016) sisällä minikilpailutuksena. Puitejärjestely on voimassa 1.3.2012 - 29.2.2016. Asiakaskohtainen sopimus voi olla voimassa enintään 28.02.2017 saakka [12 kk varsinaisen puitesopimuksen voimassaolon päättymisestä].

Esiselvityksen aikana on tarkasteltu valitun hankintatavan lisäksi Hanselin Tekninen IT-konsultointi: Tekninen IT-konsultointi –puitejärjestelyä sekä avointa kilpailutusta.

Puite/Kokonaisprojektit	Puite/Tekninen IT-konsultointi	Avoin
+ nopeampi kuin avoin menettely		+ Tarvittaessa pitkä sopimuskausi
+ sopimus voidaan tehdä pitemmäksi kaudeksi kuin teknisessä IT-konsultoinnissa	+	
– Jatkuvan palvelun kilpailutus uusittava 28.2.2017 mennessä	– Jatkuvan palvelun kilpailutus uusittava 7.8.2016 mennessä	– jäykempi – hitaampi, n. +2 kk – enemmän valitusriskiä

Hankintastrategia

Esiselvityksessä on vertailtu seuraavia hankintastrategioita:

- Tavoitehintainen iteratiivinen toteutus – perustuu kohtalaisen tarkkuustason vaatimuksiin.
Etuja:
 - vaatimusmäärittelyt voivat jäädä karkeammalle tasolle,
 - edellyttää vaihtoehtoa 2 vähemmän sovelluksen toteutuksen ohjaamiseen kohdennettavia resursseja
 - toteutuksen kustannukset, lopputulos ja aikataulu tiedetään
 - tuotos voidaan toimituksen sisällä toteuttaa myös ketterästi, samoin voidaan edellyttää toimittajalta, että tilaaja näkee iteraatioiden lopputuloksen, kuten vaihtoehdossa 2.
- Ketterän kehityksen malli, jossa kiinnitetään kehitystiimi, menetelmät ja aikataulu – sisältö ja kustannukset joustavat
 - Etuja: määrittelyjen tarkentaminen ja priorisointi toteutuksen aikana.

Esiselvityksessä on päädytty suositteluun strategiavaihtoehtoa 1. Perusteena mm. että tietyssä aikataulussa on saatava toteutettua minimipalvelu, jotta nykyisen Haren käytöstä poistaminen on mahdollista.

7.3 Hankinnan ajoitus

Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnan toteuttamisen alustava **tavoiteaikataulu** on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 7. Hanketietopalvelun hankinnan toteutuksen alustava tavoiteaikataulu

Tehtävä	tavoiteajankohta
Hankintayksikkö lähettää tarjouspyynnön puitesopimustoimittajille	29.12.2014
Tarjoajien kysymykset tarjouspyyntöön	pp.1.2015
Hankintayksikön vastaukset toimittajien kysymyksiin	pp.1.2015
Toimittajat toimittavat tarjouksensa hankintayksikölle	27.1.2015
Hankintapäätös (varaudutaan 1-3 viikon jaksoon tarjousten käsittelyssä)	3.2.2015 (viimeistään 13.2.2015)
Hankinnanvarainen odotusaika päättyy	25.2.2015 (viimeistään 11.3.)
Sopimukset allekirjoitettu	26.2.2015 (viimeistään 12.3.)

7.4 Hankinnan organisaointi

Hankintayksikkö: Valtori
 Omistaja, rahoittaja: VM (hankkeen), VNK (palvelun)
 Hankintayksikkö ja omistaja asettavat hankintaa varten yhteishankkeen/projektin

Hankinnan vastuuhenkilö: N N
 Hankintaprosessin läpivienti: Valtori
 Hankinnan asiakirjojen valmistelijat: VN hanketiedon esiselvitys
 Arviointiryhmä: Asetettavan uuden Valtioneuvoston hanketiedon hankinta-projektin organisaatiosta

7.5 Hankinnan riskit

Taulukko 8. Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnan alustava riskianalyysi

riski	t *v=riskipisteet (t & vluokitukset 1-3)	torjuntakeinot/lisätietoja
Tehtävän määrittelyn puutteellisuus tai liian tiukat vaatimukset	$2*3 = 6$	
Varteenotettavien tarjoajien vähyys	$1*2=1$	epävirallisen tietopyynnön mukaan 8 toimittajaa kymmenestä on halukkaita osallistumaan kilpailutukseen.
Kilpailun toimimattomuus	$1*3=3$	Puitejärjestelyssä on tietopyynnön perusteella mahdollista saada aikaan aitoa kilpailua.
Tilaaajan hinta-arvion pitämättömyys	$2*2=4$	Kustannus-hyötylaskelmat ja investointilaskelmat, sisältäen myös teknisen alustan. Tietopyynnössä kartoitettu toimittajien makemystä toimituksen koosta.
Kilpailutus- tai toimitusaikataulun viivästyminen	$2*2=4$	Kilpailutuksen tavoiteaikataulussa ei ole joustoa. On varauduttu siihen, että prosessin läpivienti vie pitemmän aikaa. Nykyisen Haren käytöstä laaditaan selvitys 2014 aikana.
Ennakoimattomien tehtävien ilmaantuminen toteutusvaiheessa	$2*3=6$	Toteutuksen tavoiteaikataulu on tiukka. Ennakoimattomat tehtävät vaikuttanevat välittömästi palvelun valmistumiseen. Torjunta: kilpailutuksen huolellinen vaomistelu.
Henkilövaihdokset	$3*2=6$	Mm. VNHY:n käynnistyminen aiheuttaa muutoksia nykyisiin vastuisiin. Keinot: ??
Toimittajaan liittyvät riskit sopimuskauden aikana	$2*3=6$	Elinkaaren aikana haasetita: Hansel-Puitejärjestelyssä rajallinen aika. Tarjouspyynnössä erityinen huomio jatkuvuuden turvaamiseen kehittämisessä ja toteutettavassa palvelussa.
Hankinnan turvallisuusriskit (tietoturva-, materiaali- ja henkilöstöriskit)	$2*3=6$	Keinot: Valtorin tietoturvapalvelu ja vaatimuspaketti, tietoturva-auditointi ja

7.6 Hankinnan rahoitus

Rahoitustarve 5 vuoden ajalle:

- Kokonaisuudessaan XX sovelluksen kehittämiseen.
- xx €jatkuvaan palveluun
- xx €teknisen alustan palvelun käynnistämiseen ja jatkuvaan palveluun (Valtori K&K)

- xx €Valtorin työhön

Hankinnan kohde, v 2015 hankittava palvelu:

- toteutus v 2014 xx €
- optio v 2015 xx €
- jatkuva palvelu 28.2.2017 saakka xx €(48 kk xx €)

Rahoittaja: VM (kehittäminen), VNK/VNHY (jatkuva palvelu)

Päätöksenteko: omistaja tekee päätöksen rajoituksesta ennen kilpailutuksen käynnistämistä.

7.7 Markkinatilanteen selvitys

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys on toteuttanut markkinaselvitystä kolmessa vaiheessa, ks. kpl 4.

Marraskuussa 2014 esiselvityshanke toteutti tietopyynnön Hanselin puitejärjestelyn (Tekninen IT-konsultointi: Kokonaisprojektit 2012-2016) toimittajille hankinnan valmisteluun liittyvistä tärkeistä seikoista.

Kysymykset koskivat mm. seuraavia seikkoja: minimitoteutuksen arvioitua kestoja ja työläyttä, näkemystä toteutustavasta (tavoitehinta/ketterä), iteraatioiden toivotusta pituudesta, näkemystä toteutukseen tarvittavasta osaamisesta.

Toimittajien vastauksia on hyödynnetty tarjouspyyntöaineiston valmistelussa.

7.8 Tietoturvallisuus

Hankittavan valtioneuvoston hanketietopalvelun tietoturvaa käsitellään luvussa 5.4. Tarjouspyyntöön sisällytetään Valtorin ajantasainen tietoturvallisuuspaketti.

Järjestelmän omistaja vastaa siitä, että tulevan ratkaisun tietoturvaan liittyvät tasot on määriteltä ja päätetty sekä tietoturvaan liittyvien vaatimusten laadusta. Hankittavalle palvelulle toteutetaan tietoturva-auditointi.

Nykyisen Hare-järjestelmän tietoturvataso: perustaso.

Nykyisen Hare-järjestelmän ICT-varautumisen taso: perustaso.

7.9 Alustavan määrittelyn hyväksyntä

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksessä tuotettu aineisto poislukien vaatimusluettelot on katselmoitu vaiheittain hankkeen kuluessa. Marraskuussa 2014 toteutetaan lausun-
tomenettely alustavalle esiselvitysraportille, joka sisältää myös hankinnan alustavan kuvauksen.

Esiselvitys tuottaa ennen päättymistään tarjouspyynnön, joka käsitellään ja hyväksytään esiselvityksen hankeorganisaatiossa, tarkastetaan Hanselin minikisatiimin toimesta sekä hankintayksikkönä toimivan Valtorin toimesta.

8 Jatkotoimenpide-ehdotukset

Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitys on tuottanut hankkeessa jatkotoimenpide-ehdotuksia ja päätösehdotuksia, jotka liittyvät uuden hanketietopalvelun toteutukseen, toteutusprojektin riskienhallintaan sekä alustavaan hankesuunnitelmaan. Lisäksi esiselvityshankkeessa on tunnistettu joukko jatkotoimenpide-ehdotuksia, jotka olisi hyödyllistä ottaa tulevien vuosien osaksi valtioneuvostokokonaisuus kehityspolkua.

8.1 Alustava hankesuunnitelma

Mikäli vielä vuoden 2015 aikana nykyinen Hare päätetään korvata hallitusti sellaisella uudella ratkaisulla, joka vastaa tässä esiselvityksessä kuvattua tavoiteratkaisua, niin vuodeksi 2015 on asetettava erillinen Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutusprojekti.

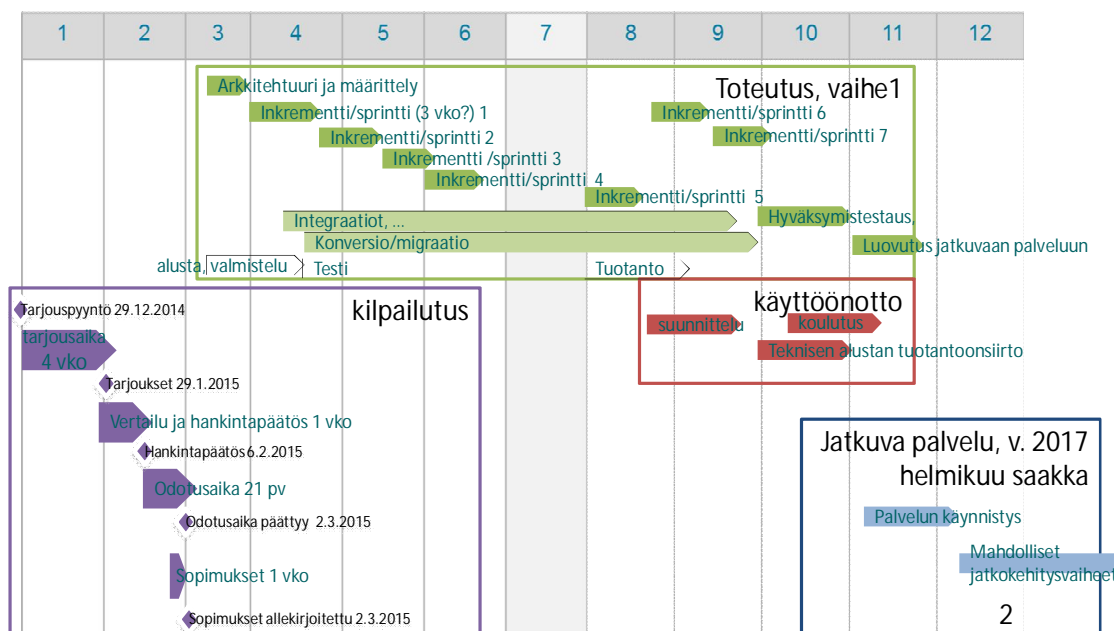
Toteutusprojektin kustannukset ovat arviolta XXX euroa jakautuen.

Toteutusprojektin omistajana ja rahoittajana toimisi valtiovarainministeriö. Toteutusprojektin omistajuus kuuluisi luontevammin valtioneuvoston hallintoyksikölle, mutta ko. yksikkö aloittaa toiminnassa vasta 1.3.2015 ja toteutusprojekti on saatava ripeästi käyntiin.

Toteutusprojektin hankintayksikkönä ja kilpailutusprojektin omistajana toimii Valtori. Valtiovarainministeriö asettaa hanketietopalvelun toteutusprojektille erillisen ohjaus- ja projektiryhmän.

Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutusprojektin alustava suunnitelma sisältää neljä päävaihetta: 1) kilpailutus ja hankinta, 2) toteutus, 3) käyttöönotto ja 4) jatkuva ylläpito ja jatkokehitys. Edellisten uuden hanketietopalvelun toteuttamiseen liittyvien vaiheiden rinnalla on toteutettava nykyisen hankerekisterin hallittu alasajo ja tietojen siirto (ks luku 5.7.1).

Kuva 13: Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutuksen ja käyttöönottojen alustava suunnitelma

Alustava suunnitelmana on, että kilpailutus ja hankinta toteutetaan 29.12.2014 alkavana tarjouspyyntönä, joka saatetaan päätökseen maaliskuussa 2015. Varsinainen uuden hanketietopalvelun toteutusvaihe ajoittuu maaliskuusta marraskuulle. Tavoitteena on, että käyttöönottovaiheen suunnittelu on mahdollista aloittaa viimeistään elokuussa ja varsinaiset käyttöönotot lokakuussa 2015. Hanketietopalvelun jatkuva palvelu käynnistettäisiin marraskuussa 2015 ja ylläpito sopimukset lienevät mahdollisia helmikuuhun 2017 asti. Mahdollinen ensimmäinen jatkokehitysvaihe aloitetaan joulukuussa 2015.

Valtiovarainministeriö ja valtioneuvoston kanslia sopivat vielä marraskuussa 2014 valtioneuvoston hanketiedon ja hanketietopalvelun hallintamallista ohjausrakenteesta (sisältyen palvelun omistajuus, ohjaus- ja ylläpitovastuut, sopimusten siirto).

8.1.1 Valtioneuvoston hanketiedon hankintaprojektin luonneanalyysi

Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnasta on laadittu hankkeen luonneanalyysi, jonka avulla voidaan arvioida, ovatko hankkeen tavoitteet, sisältö ja toteutustapa hallittavissa. Samalla on saatu tietoa siitä, mitä painopisteitä kehittämisessä on ja kannattaisiko kehittäminen osittain erillisiksi projekteiksi.

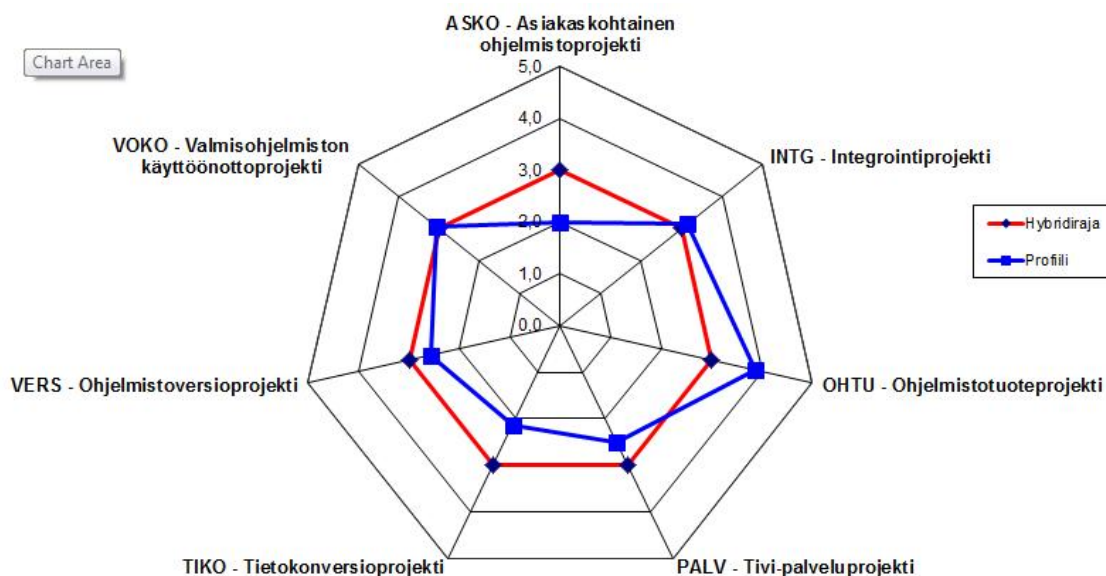
Analyysissä käytettyjä termit:

- **Ohjelmistotuoteprojektin** tuloksena valmistuu uusi ohjelmistotuote. Ohjelmistotuote on aina tarkoitettu useamman kuin yhden asiakkaan käyttöön soveltuvaksi. Ohjelmistotuote voi olla joko itsenäinen pakettiohjelmisto tai jonkin muun tuotteen ns. sulautettu osa.

- **Valmisohjelmiston** käyttöönottoprojektin tuotoksena yleinen valmisohjelmisto on asennettu ja sen parametrit sekä toiminnot viritetty käyttöön ottavan organisaation tarpeiden mukaisiksi.
- **Tivi** (tieto- ja viestintäteknologia) **-palveluprojektin** tuloksena käynnistyy sopimusperusteinen, määräaikainen tivi-palvelu. Se voi olla esimerkiksi ohjelmiston tai laitteiston tai niiden kummankin käyttö-, huolto-, ylläpito-, tuki- tai neuvontapalvelu.
- **Tietokonversioprojektin** tuloksena tietosisältö on siirretty vanhan järjestelmän pysyvistä tietovarastoista uuden käyttöön tuleviin tietovarastoihin. Hyvin usein tietokonversioprojektissa kehitettävä ohjelmisto on kertakäyttöistä. Ohjelmistosaatio voi olla yhdessä tai useammassa erilaisessa käyttöympäristössä.
- **Integrointiprojektin** tuloksena valmistuu yksi tai useampia liittymäpalveluita jonkin tietyn järjestelmän ja muiden järjestelmien välille. Nämä palvelut ovat yleensä pitkäikäisiä, toisin kuin esim. konversioprojekteissa toteutettavat ohjelmat.
- **Ohjelmistoversioprojektin** tuloksena valmistuu jonkin ennestään käytössä olevan ohjelmiston laajennus tai muu olennaisesti parannettu versio. Kohdeohjelmisto voi olla joko asiakaskohtainen tai ohjelmistotuote.

Kuvassa 14 on visualisoituna valtioneuvoston hanketietopalvelun hankintahankkeen luonneprofiili. Sinisellä merkitty profiili ilmentää, miten paljon hankkeessa on kunkin erir projektityypin ominaisuuksia. Mikäli sinisellä kuvattu projektin profiili ylittää punaisella esitetyn hybridirajan useammassa kuin yhdessä projektityypin mukaisessa osaluokassa, tulee harkita projektin jakamista osaprojekteiksi.

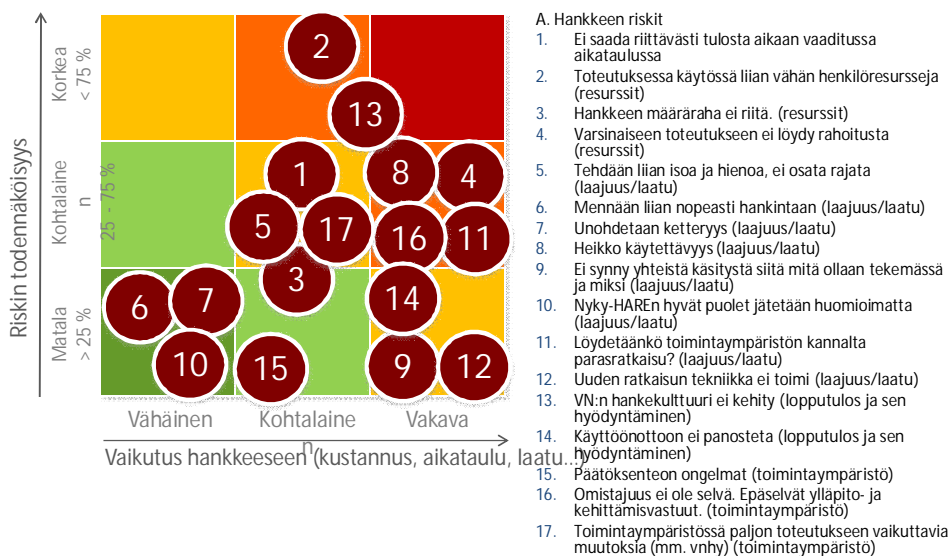
Kuva 14. Tivi-projektin luonneanalyysi valtioneuvoston hanketietopalvelun hankinnasta

Valtioneuvoston hanketietopalvelun hankintahankkeessa painottuvat ohjelmiston kehittäminen, integrointi sekä käyttöönotot. Analyysin tulos vastaa esiselvityksen havaintoja: valmistuotteet eivät ratkaise määriteltyjä tarpeita, integraatioiden merkitys on suuri ja käyttöönottoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota – kehittämiseen liittyvän toiminnan muutos.

8.1. Riskienhallintasuunnitelma

Valtioneuvoston hanketiedon kehittämisen riskit kokonaistavoitteen saavuttamisen näkökulmasta on kuvattu kuvassa 12. Riskejä seurataan ja hallitaan kilpailutusta ja toteutusta varten asetettavassa erillisessä projektissa (ks. kpl 8.2).

8.2. Päätösesitys jatkotoimenpiteistä

Esiselvityshanke esittää, että

1. Valtiovarainministeriö asettaa Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutusprojektin, jonka omistajana ja rahoittajana toimii valtiovarainministeriö.
2. Valtiovarainministeriö järjestää Valtioneuvoston hanketietopalvelun toteutuksen edellyttämän rahoituksen.
3. Toteutusprojekti tarkentunut suunnitelma tehdään tässä esiselvityksessä kuvattun alustavan suunnitelman mukaisesti sisältäen neljä päävaihetta: 1) kilpailutus ja hankinta, 2) toteutus, 3) käyttöönotto ja 4) jatkuva ylläpito ja jatkokehitys. Lisäksi edellisten uuden hanketietopalvelun toteuttamiseen liittyvien vaiheiden rinnalla on toteutettava nykyisen hankerekisterin hallittu alasajo ja tietojen siirto.
4. Valtiovarainministeriö ja valtioneuvoston kanslia sopivat valtioneuvoston hanketiedon ja hanketietopalvelun hallintamallista ja ohjausrakenteesta (sisältäen palvelun omistajuus, ohjaus- ja ylläpitovastuut, sopimusten siirto).
5. Valtioneuvoston kanslia toimii hanketietopalvelun omistajana, vastaten hanketietopalvelun käyttöönotosta sekä palvelun ylläpidosta ja jatkuvasta kehittämisestä.

6. Valtioneuvoston kanslia asettaa hanketietopalvelun ohjausrakenteessa kuvattavat ryhmät.

7. Valtiovarainministeriö valmistelee syksyksi 2015 uuden määräyksen hanketietopalvelun käytöstä uuden hanketietopalvelun valmistuttua.

8. Valtioneuvoston hanketietopalvelun tietoturvaso määritellään vastaamaan nykyisen Haren tietoturvasoa, joka on määritelty perustasoksi ja ICT –varautumisen taso perustasoksi.

9. Valtioneuvoston hanketietopalvelun elinkaaren aikana seurataan seuraavien laatumittareiden kehitystä:

tyytyväisyys: asiakastyytyväisyys- ja käytettävyysskyselyt sekä sisäisille että ulkoisille käyttäjille

toiminnallisuus: tietoturvasuus

palvelun laatu sekä sovelluksen että infrastruktuurin osalta (SLA)

tehokkuus: vaikuttavuus

Pitkällä tähtäimellä hanketiedosta odotettavien taloudellisten ja ei-taloudellisten hyötyjen realisoituminen edellyttää seuraavaa kehittämistä:

- YJA-palvelun nopea käyttöönotto ministeriöissä.
- Valtioneuvoston asianhallinnan nopea kehittäminen.
- Ministeriöiden toiminnan ja talouden suunnittelu- ja seurantaprosessit, hankeprosessi, suhde johtamisjärjestelmiin ja tulosohjaukseen sekä ko. prosesseja tukevat tietojärjestelmäratkaisujen tavoitetila on kuvattava, suunniteltava ja päätettävä kehittämisspolku, jolla tavoitetilaan päästään.
- Nykyisen Valtion ICT –hankesalkkuratkaisun korvaavan uuden hankesalkkuratkaisun toteutuksen valmistelu on aloitettava vuoden 2015 aikana. Ratkaisun tulisi sisältää kaikki kehittämissankkeet ja siinä tulisi olla kattavat rajapinnat.
- Virkamiesten tuottaman tekstin on oltava lähtökohtaisesti selkeää ja ymmärrettävää kansalaisille.
- Elokuussa 2011 keskeytetty ”projektien ohjaus ja hallinta” –JHS työtä jatketaan ja työ saatetaan ripeästi loppuun.
- Hanketietopalvelun laajentaminen virastojen ja julkishallinnon käyttöön